



Verdal kommune
Møteinnkalling

Formannskapetets medlemmer

Det innkalles med dette til følgende møte:

Utvalg: Formannskap
Møtested: Kommunestyresalen, Verdal Rådhus
Dato: 25.11.2021
Tid: 09:00

Evt. forfall, eller inhabilitet i noen av sakene, meldes til rådmannskontoret på telefon 476 92392 eller på epost: line.ertsas@verdal.kommune.no.

Varamedlemmer møter kun ved særskilt innkalling.

Før formannskapetets møte blir det avviklet administrasjonsutvalg.

Minner om at du må være hjemme om du er syk.

Behandler i utvalg i sak 170/21 og sak 171/21 vil bli utlagt på hjemmesiden når møtene er avviklet.

Verdal, 18. november 2021

Pål Sverre Fikse
Ordfører (s)

Saksnr	Innhold
PS 168/21	Godkjenning av møteprotokoll
PS 169/21	Orientering - månedlig økonomirapportering
PS 170/21	Økonomiplan 2022-2025 Budsjett 2022
PS 171/21	Orientering - Detaljregulering ny gang- og sykkelveg Fv. 72 Valstad - Lysthaugen
PS 172/21	Forskrift om opphevelse av forskrift om fritak fra smittekarantene for elever og studenter, Verdal kommune, Trøndelag
PS 173/21	Behandling av hørings saker - oversikt pr 16.11.21
PS 174/21	Victoria Verdal AS - søknad om skjenkebevilling
PS 175/21	Orientering

PS 168/21 Godkjenning av møteprotokoll

PS 169/21 Orientering - månedlig økonomirapportering



Økonomiplan 2022-2025 Budsjett 2022

Saksbehandler: Helge Holthe E-post: helge.holthe@verdal.kommune.no Tlf.:	Arkivref: 2021/3435 - /
---	-----------------------------------

Saksordfører: (Ingen)

Utvalg	Møtedato	Saksnr.
Utvalg for plan og samfunn	23.11.2021	96/21
Utvalg for mennesker og livskvalitet	24.11.2021	65/21
Administrasjonsutvalg	25.11.2021	25/21
Formannskap	25.11.2021	170/21
Kommunestyre		

Kommunedirektørens innstilling:

- 1 Budsjett 2022 og Økonomiplan 2022-2025 vedtas i samsvar med saksfremlegg og de premiss og analyser som følger av nettversjonen av økonomiplanen.
- 2 Eiendomsskatt

I medhold av [eiendomsskatteloven §§ 2](#) og [3](#) bokstav a) skal det skrives ut eiendomsskatt på all fast eiendom i Verdal kommune.

Det skrives ut skatt på det særskilte skattegrunnlaget redusert med tre syvendedeler i 2021 (overgangsregel til [eiendomsskatteloven §§ 3](#) og [4](#) første ledd første pkt). Skattesatsen på det særskilte skattegrunnlaget er 4 promille.

Generell eiendomsskattesats settes til 5 promille ([eiendomsskatteloven § 13](#)). For bolig- og fritidseiendommer settes eiendomsskattesatsen til 4 promille.

I medhold av [eiendomsskatteloven § 7](#) blir eiendommer som er nevnt i paragrafens bokstaver a, b og c fritatt for eiendomsskatt med følgende presiseringer:

a. Fritaket for nyoppførte boligeiendommer etter [eiendomsskatteloven § 7](#) bokstav c skal være avgrenset til 1 helt kalenderår regnet fra utgangen av året boligen var ferdig, eller til kommunestyret endrer eller opphever vedtaket.

b. For øvrig fritas:

- Verdal kirkelige fellesråds eiendommer
- Verdal videregående skoles eiendommer

- Stiklestad Nasjonale Kultursenter A/S' eiendommer
- Stiftelsen Stiklestad Museums eiendommer
- Bakketun Folkehøgskole (skole-, internat- og administrasjonsbygg)
- Idrettslag, religiøse, humanitære og lignende organisasjoners eiendommer som brukes til organisasjonens primæroppgaver
- Innherred Renovasjons eiendommer
- Trondheim havn IKS' eiendommer
- Ecopro AS' eiendommer for andel ikke-kommersiell aktivitet.

Eiendomsskatten betales i hovedsak i tre terminer (eiendomsskatteloven § 25). Det vil fra 2022 være mulig for brukerne å selv bestemme hvordan de vil dele opp betalingen i løpet av året. Dersom ingenting registreres fra brukeren, vil det automatisk bli fakturert i tre terminer.

Ved taksering og utskriving av eiendomsskatt benytter kommunen tidligere vedtatte skattevedtekter.

For 2022 gjennomføres en kontorjustering av takstene i henhold til Eiendomsskattelovens §8A-4. Takstene skrives opp 10%.

Ved taksering og utskriving av eiendomsskatt benytter kommunen tidligere vedtatte skattevedtekter.

- 3 Økonomireglement for 2022 vedtas i samsvar med vedlagt dokument.
 - 4 Det vedtas nye gebyr- og betalingssatser for 2022 slik det framgår av vedlegg.
 - 5 Ramme for låneopptak til videreutlån/startlån settes til kr. 100.000.000.
 - 6 Ramme for låneopptak til finansiering av investeringer (utover Startlån) i 2021 inkl. selvfinansierende investeringer settes til kr. 238.000.000 kr. Det delegeres til kommunedirektøren å velge långiver samt å godkjenne lånevilkår i lånenes løpetid.
- Kommunedirektør får fullmakt til å vurdere låneopptak i sammenheng med tidspunktet for mottak av investeringstilskudd til nytt sykehjem og den til enhver tid tilgjengelige likviditet.
- 7 Kommunedirektøren får fullmakt til å foreta endelige justeringer av budsjettet og økonomiplan, samt fullmakt til å korrigere talloppstillinger der endringene ikke reelt innebærer endringer i prioriteringer. Dette vil eksempelvis gjelde rene tekniske endringer, tilpasning til organisasjonsstruktur mv. Kommunestyret orienteres om slike administrative endringer i delårsrapporten.
 - 8 Dersom statsbudsjettvedtaket i Stortinget desember 2021 medfører økning i skatteinntekter og/eller rammetilskudd utover det som er varslet, og dette ikke kan tas med i budsjettvedtaket, skal inntektsøkningen tas til behandling sammen med

første delårsrapport i 2022.

- 9 Årlig driftsbalanse og realisme i budsjett og økonomiplan er et krav i Kommuneloven.
Økonomiplanens realisme bygger på et budsjettpremiss om at det gjennomføres konkrete tiltak som øker driftsinntekter og reduserer driftsutgifter. Reduksjon av ressursbruk i det omfang som økonomiplanen legger opp til, forutsetter reduksjoner i årsverk og reduksjon i antall kvadratmeter kommunal bygningsmasse.
- Realismen i budsjettet avhenger av premissene i budsjettdokumentene. Endringer i budsjettet som i vesentlig grad rokker ved premissene må kompenseres med tiltak som gjenoppretter budsjettets realisme. Premissene fremgår av saksutredningen og er nærmere forklart i nettutgaven av økonomiplanen.
- 10 Kommunedirektøren rapporterer status på arbeidet med å utrede tiltak for bedret kommunaløkonomisk bærekraft. Utredningsarbeidet skal pågå de neste to årene og bygge på en bred involvering av formannskap, kommunestyre, kommunedirektøren og tillitsvalgte. Utredningen skal være tverrsektoriell og omfatte bærekraftig drift og strukturer for alle tjenestene. Resultatene fra utredningen tas inn i det løpende arbeid med rullering av kommende års økonomiplaner.

Vedlegg:

- 1 Økonomireglement for Verdal kommune 2022
- 2 Gebyr og betalingssatser 2022
- 3 Kontrollutvalgets forslag til budsjett for kontrollarbeidet 2022
- 4 Uttalelse fra Verdal idrettsråd
- 5 Uttalelse fra Eldrerådet - Økonomiplan 2022-2025 og Budsjett 2022
- 6 Uttalelse fra rådet for likestilling av funksjonshemmede - Økonomiplan 2022-2025 og Budsjett 2022

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Økonomiplan nettutgave finnes på kommunens hjemmeside.

Saksopplysninger:

Sammenheng i dokumenter

Saksfremlegget er et selvstendig dokument som skal gi tilstrekkelig kunnskap til å treffe politisk beslutning.

Detaljer og supplerende informasjon finnes på nettsiden (digitalversjon i Framsikt). Dette er en mer grundigere og teknisk gjennomgang av faktagrunnlaget og beregninger. Dette har status som supplerende informasjon. Nettsiden gir således et grundigere innsyn i hvordan tallene i saksfremlegget har fremkommet. Nettsiden kan også lese som en fullstendig saksutredning ved at innstilling til vedtak og budsjettoppstillinger er tatt inn.

Under vurderinger i saksfremlegget er det satt opp en beskrivelse av innholdet i nettsiden og hvordan nettsiden kan leses for å få tilgang til utfyllende informasjon om saksfremlegget.

Økonomiplanens måloppnåelse – finansielle måltall

Kommunen har vedtatt 3 finansielle måltall. Alle regnes i prosent av totale driftsinntekter.

- Netto driftsresultat 2%
- Disposisjonsfond 10%
- Netto lånegjeld 120%

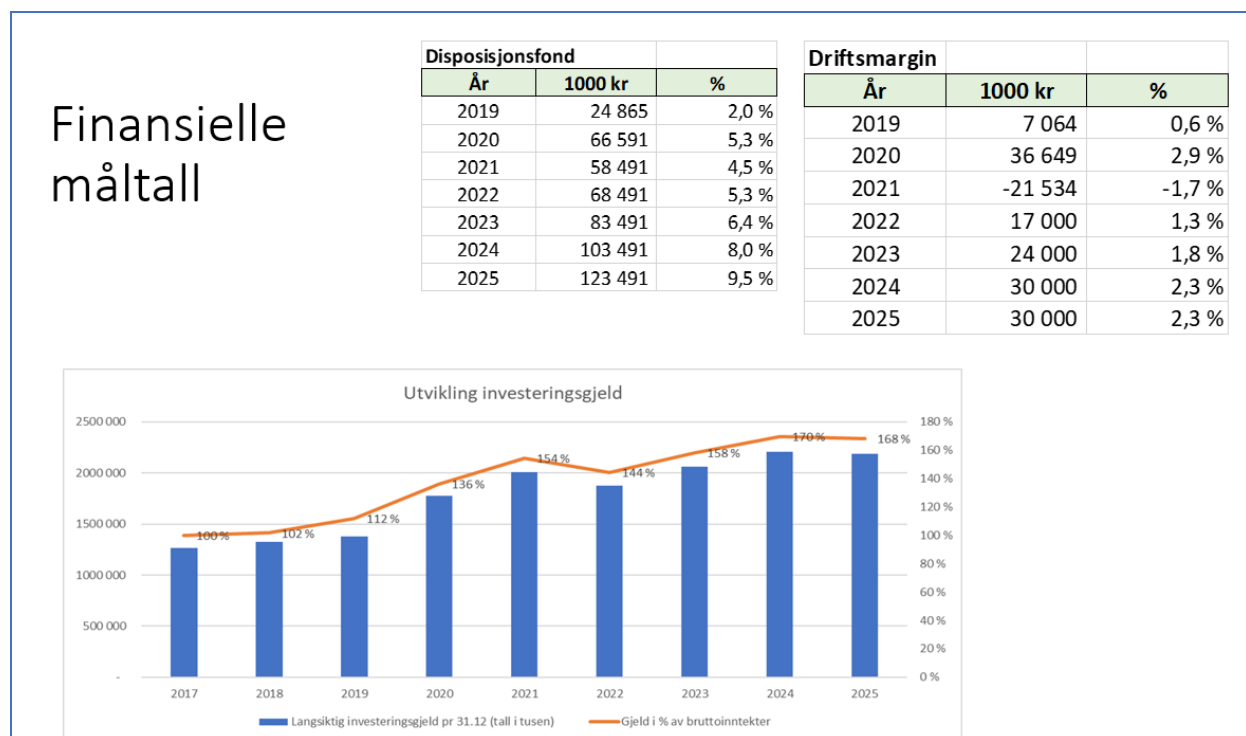
Måloppnåelse er estimert ut fra et anslag om totale driftsinntekter på 1,3 milliarder. Erfaring tilsier at størrelsen på både inntekter og utgifter blir en god del høyere i regnskap enn budsjett. Dette er normalt for kommuner og henger sammen med at budsjetter ofte bygger på anslag der inntekter og utgifter ses i sammenheng (nettobudsjettering). Budsjetterte inntekter er derfor ikke egnet som referansestørrelse for inntekt.

Med inntekt på 1,3 milliarder for alle år forventes det et netto driftsresultat som øker fra 1,3% til 2,3% i perioden. Det gir et gjennomsnitt på ca 2% for perioden. Disposisjonsfondet forventes å øke opp mot 10% og gjeldsnivået forventes å øke mot 160% i økonomiplanperioden.

Utviklingen i gjeld er krevende og vil utfordre driftsrammene i årene som kommer. Det er derfor svært viktig at driftsmarginer og disposisjonsfond når målene. I perioden med økt gjeld vil også sammensetning av gjeld ha stor betydning. Gjeld som effektiviserer kostnader og strukturer, gjeld til selvkostinvesteringer og gjeld som erstatter leie, vil ha en klart lavere negativ virkning på de samlede driftsrammene enn gjeld som driver opp driftskostnader. Gode tall på netto driftsresultat og et høyere disposisjonsfond enn måltall vil kunne kompensere for noe av risikoen knyttet til høy gjeld. Dette legges til grunn for neste års arbeid med ny økonomiplan.

Det er regnskapene og regnskapsanalysen i årsberetningene som vil gi det endelige og presise svaret på måloppnåelsen.

Nedenfor er det satt opp forventet utvikling i finansielle måltall. Det vises til nettutgaven av økonomiplanen for nærmere detaljer om økonomisk handlingsrom og finansielle måltall.



Budsjett og økonomiplan - lovgrunnlag

[Kommuneloven](#) krever at det skal vedtas en fireårig økonomiplan. Planen skal rulleres for hvert år. Økonomiplanens første år (2022) er budsjett, og således en bindende bevilgning for bruk av midler i 2022.

For årene 2022-2024 (økonomiplanens andre til fjerde år) er økonomiplanen en foreløpig plan for aktivitet og investeringer. Økonomiplanen vil derfor vise en forventet utvikling i aktivitet og investeringer i planperioden. Den årlige rulleringen av økonomiplanen gjør det mulig å justere kursen underveis og budsjettet for 2022 kan justeres underveis ved at det vedtas endringer i budsjettet. Beløpene i økonomiplanen for årene 2022 - 2025 er derfor ingen fast bevilgning, men en synliggjøring av ønsket utvikling innenfor de økonomiske rammene som kan anslås for perioden.

Økonomiplanen bygger på samfunnsmålene i samfunnsplanen, og realiserer tiltak så langt det er mulig innenfor økonomiske rammer og en bærekraftig økonomistyring. Samtidig er det viktig at nye utfordringer og ny kunnskap fortløpende blir håndtert, og også i denne forbindelse er økonomiplanen virkemiddelet for helhetlige vurderinger.

Budsjett og økonomiplan – bevilgningsnivået.

Kommunestyret vedtar selv detaljeringsnivået i budsjettvedtaket. Tradisjonelt har Verdal kommune vedtatt budsjett og økonomiplan på en inndeling i 15 til 20 bevilgningsområder. Det innebærer at flytting av midler mellom bevilgningsområdene kommer til politisk behandling, mens flytting av midler internt i et bevilgningsområde er

delegert til administrasjonen. Graden av innsyn i budsjett detaljer på delegert nivå (kommunedirektøren) har i tidligere år vært påvirket av begrensninger i økonomisystemene. Med dagens budsjettverktøy finnes det ikke lenger tekniske begrensninger i hvor detaljert innsyn politisk nivå kan få. Arbeidsfordelingen mellom kommunestyre og administrasjon både kan og bør sette grenser for detaljeringsgraden. Ikke minst fordi fullt innsyn vil oppleves som svært komplekst og uoversiktlig for alle andre enn de som jobber med økonomistyring til daglig. Det er også en utfordring at detaljbudsjetteringen ikke vil være fullstendig avsluttet når budsjettet legges fram til politisk behandling. Kommunedirektøren ønsker å være transparent og vil i nettsideutgaven av budsjettet gi et begrenset innsyn i tallene bak hvert enkelt bevilgningsområde. Hensikten med dette er å gi politisk nivå mulighet til å stille spørsmål om tilbud til innbyggerne og om grunnpreget i tjenestene endres som følge av endringer i bevilgningsrammer. Det er ikke hensikten å åpne for diskusjon om detaljer i tjenestene, budsjettering og økonomistyring.

Kommunestyre vedtar budsjettet på tjenestenivå etter prinsippene som ligger i Kostra. Kostra deler inn tjenester og innbyggerbehov etter nasjonale standarder og forskrift. Kostra definerer hvordan økonomisk informasjon skal fremstilles for å kunne sammenligne på tvers av kommuner. Prinsippene i Kostra vil også sikre at kommunal organisering i minst mulig grad skal påvirke informasjonen. Inndelingene etter Kostra har vist seg stabile over tid. Dette i motsetning til kommunal organisering som er i konstant endring og der endringen blir ekstra store i perioder med høy endringstakt. Inndeling etter tjenester bidrar dermed til mer stabile sammenligningstall på tjenestenivå og fokus settes mer på tjenester og behov enn administrasjon av detaljbudsjetter.

Budsjettinndelingen er gjort på 15 rammebevilgninger der bevilgningene er nettobevilgninger. Det betyr at hvert bevilgningsområde kan bruke av innsparte midler eller øremerkede midler, så lenge den totale rammen for bevilgning ikke overskrides.

Kommunens totale driftsinntekter i et normalår ligger ca 300 mill kr høyere enn det som bevilges av kommunestyret. Kommunestyrets bevilgning fordeler fellesinntektene slik at hvert bevilgningsområde får en rammebevilgning. Andre inntekter styres av andre mekanismer som kravene til bruk av øremerkede midler, betingelser på gavemidler, nasjonale forskrifter, regler om selvkost osv. Denne inndelingen av budsjettet i fellesinntekter og andre inntekter er standard prosedyre for kommunene og ligger innbygd i de obligatoriske nasjonale budsjettskjemaene. Bevilgningsskjemaet vil vise kommunestyrets bevilgning av fellesinntektene, mens økonomisk oversikt etter art viser kommunens totale driftsinntekter.

Samfunnsoppdraget

Endringer i befolknings sammensetning og endringer i tjenestebehov gir sterke føringer for utvikling av kommunale tjenester, infrastruktur og for utviklingen av Verdal som samfunn. Som kommune påvirkes rammevilkårene av en aldrende befolkning og en stagnasjon i befolkningsvekst. I tillegg har kommunen en stor andel gamle bygg, og vil dessuten påvirkes av endringer i arbeidsmarked, innbyggernes mobilitet, digital transformasjon, krav og forventninger fra innbyggerne og de utfordringer som ligger i

andre typer samspill med innbyggerne og næringsliv.

Samtidig synes det som at utflating av veksten i kommunale inntekter, statens forventninger til kostnadseffektive kommuner og den generelle samfunnsutviklingen må bety en omlegging til mer kostnadseffektiv drift og en gjennomgående digitalisering av kommunal tjenesteproduksjon.

De store endringene som må komme vil også omfatte tilpasning til mål for klima, miljø og sirkulær økonomi. Som oftest er det gode sammenhenger mellom bærekraftig miljø og en bærekraftig kommuneøkonomi. I økonomiplanen er disse sammenhengene ivaretatt ved at FN's bærekraftsmål innarbeides i planen på alle områder. Dette er også gjennomgående i ny samfunnsplan. Gjennomgangstanken er at "alt vi gjør ska stå sæ over tid" både når det gjelder utvikling av tjenester, tilpasninger til klimamål og en langsiktig bærekraftig kommuneøkonomi.

Kommunen skal utvikle tjenester, infrastruktur og kommunens rolle slik at den er tilpasset endringer i befolkning og befolkningens behov.

Tjenestenes innhold skal utvikles i samsvar med endringer i lovverk og lokal politikk.

Behov for å endre ressursbruk

I stort betyr dette at kommunen må endre prioriteringer og infrastruktur. Dette er operasjonalisert i to hovedgrep som er tydelig i økonomiplanen

- Vri ressursbruk for å møte behovsøkning som følge av aldrende befolkning
- Forny kommunale bygninger og infrastruktur slik at fremtidens behov møtes.

Arbeidsoppgaver som inngår i å løse samfunnsoppdraget

- Legge til rette for det lokale folkestyret og et sterkt og representativt lokaldemokrati med aktiv innbyggerdeltakelse.
- Legge til rette for tjenesteyting og drive samfunnsutvikling til beste for innbyggerne.
- Legge til rette for utøvelse av offentlig myndighet.
- Bidra til at kommunen er effektiv, tillitskapende og bærekraftig

Kommunens økonomi:

En oppsummering av årsberetning og delårsrapporter viser at kommunens økonomi er svakere enn måltallene og ikke er tilstrekkelig bærekraftig og robust. Dette gjelder selv om regnskapene for de siste årene og prognosene for 2022 tyder på en bedring. Denne bedringen vil fort kunne gå tapt som følge av økte kostnader til nødvendige investeringer. Det er derfor helt nødvendig at den positive utviklingen fortsetter og at kommunen oppnår gode regnskapstall også i år med stramme økonomiske rammer.

Følgende momenter kan oppsummere dette:

Svak underliggende drift:

En analyse av måltall for driftsbalansen viser at driften i et normalår ikke er økonomisk bærekraftig. Dette vil svekke kommunens økonomi og handlingsrom over tid. Regnskapsresultatene de siste årene er preget av engangsinntekter og ekstraordinære forhold. Dette betyr at aktivitetsnivået er gjennomgående høyere enn bæreevnen i økonomien.

Kommunens økonomi mangler tilstrekkelig robusthet

Frie reserver på disposisjonsfondet er større enn på mange år. Reservene er likevel ikke store nok til å gi den nødvendige styringsreserve og robusthet. Større reserver vil gi større forutsigbarhet og en jevnere drift i tjenestene. Kommunebarometeret har målt kommunens økonomi og funnet at kommunens økonomi er svak. Dette må ses i sammenheng med at kommunen over lang tid har levert noe svakere enn gjennomsnittskommunen og at dette over tid har gitt lavere fondsreserver og høyere gjeld. Det er altså ikke noe enkeltår som kan forklare at kommunen har kommet dårligere ut enn gjennomsnittskommunen.

Etterlevelse av styringsdokumenter og vedtak:

De tre siste års økonomiplaner er tydelige på at drift må effektiviseres og nedskaleres slik at det frigjøres midler til å møte fremtidens behov. Dette forutsetter at alle virksomheter bidrar til å realisere endringer. Det er behov for styrking av etterlevelsen av budsjett og økonomiplan og de rammer og premiss som ligger i styringsdokumentene.

Øvrige momenter:

- Behovet for å bli mer sulten på gode resultater
- Behovet for å styrke utviklingsarbeid og effektivisering
- Behovet for økt tempo på endringer

Langsiktige utfordringer

I hovedtrekk kan forventningene til fremtidig utvikling i kommuneøkonomien fremstilles langs følgende akser:

- Økt vekst i innbyggerbehov (innbyggerrettigheter, utenforskap, sykefravær)
- Lavere vekst i skattegrunnlag (eiendomsskatt, koronaeffekt på skatteinngang mv)
- Reduserte bidrag fra oljefondet
- Statlig detaljstyring som innskrenker rammene for lokal effektivisering
- «Spareskader» som følge av trange årlige rammer (manglende digitalisering, kompetansebygging, for lite vedlikehold bygg mv)
- Økt gjeld pga tilpasning til demografiske endringer (aldring og sentralisering barnefamilier)
- Andre poster i statsbudsjettet som konkurrerer med kommuner (trygder mv)

I sum betyr dette at det kan forventes trangere rammer. For Verdal kommune betyr det at endringstakten for å oppnå kommunaløkonomisk bærekraft og dermed en trygg finansiering av velferden, blir presset ytterligere. Altså forsterkes behovet for å lykkes med varige endringer i tjenester.

Metodikk for bedring av kommuneøkonomi.

FN sine bærekraftsmål og metodikk for systematisk arbeid med kommunaløkonomisk bærekraft vil kunne bedre kommunens langsiktige økonomi. Økonomiseminaret i september 2021 og den påfølgende saken om finansielle måltall har vist at kommunen klarer å operasjonalisere prinsippene i konkrete måltall. De finansielle måltallene i kombinasjon med tydeligere økonomiske krav, forbedring i handlingsregler og tydeligere ansvars plassering i organisasjonen, skal bidra til en bedring i den langsiktige økonomien.

På den annen side viser også analyser av tilstanden på kommunale bygg at det ligger betydelige utfordringer som fortsatt ikke er innarbeidet i økonomiplanen fullt ut. Året 2022 må derfor brukes godt til å utrede langsiktige behov og finne nødvendig endringstakt for årene som kommer.

Økonomireglementet ble endret i 2021 slik at budsjettansvarliges plikter for god økonomiforvaltning og økonomisk planlegging ble tydeligere.

Metodikken for utarbeidelse av budsjett og økonomiplan har gjennomgått store endringer de siste fire år. Endringene vil fortsette i retning av krav om større realisme, større eierforhold til budsjett, bedre sammenheng mellom rammestyring og detaljbudsjettering, tydeligere krav om tilpasning av aktivitet til rammer, systematisk forsiktighet i anslag, krav om buffere osv. Det er også innført kraftigere budsjett og økonomistyringsverktøy som nå gir bedring av kvalitet i planlegging, styring og rapportering. Som følge av dette er det nå mulig å rapportere månedlig på økonomisk utvikling, utvikling i sykefravær mv

Talldelen som viser bevilgninger i drift og investering og investeringsplan

Budsjett 2022 og økonomiplan 2022-2025 er en forlengelse av de siste årenes økonomiplaner. Ny økonomiplan og budsjett viderefører nedtrekk i driftsrammene for å skape det nødvendige rommet for at kommunen skal kunne tilpasse seg endringer i befolkning og behov.

De nye rammene fra 2022-2025 er strammere enn rammene i økonomiplan 2021-2024. Dette skyldes i hovedsak lavere inntektsvekst og at økte renter og avdrag tar en økende andel av det økonomiske handlingsrommet. På kort sikt påvirkes også rammene av at den langsiktige bærekraften i økonomien forbedres. På lengre sikt vil bedre økonomisk bærekraft bidra til at handlingsrommet øker.

Årsaken til høyere avdrag ligger i økte investeringer og en målrettet strategi om å betale ned på lån minst like raskt som verdiene forringes. Veksten i investeringer i årene 2022-2025 skyldes også en sterk vekst i byggekostnader og at enkelte investeringer er forsinket og først kommer til låneopptak nå.

Renteprognooser fra markedet og rentevarsler fra Norges Bank høsten 2021 viser en langt raskere gjenoppretting av økonomien etter korona og dermed et stigende rentenivå. Renteprognoosene i 2020 var sterkt preget av en markeds pessimisme og muligheten for at unntakssituasjonen kunne gi lav vekst i økonomien i lang tid fremover eller til og med

varige endringer. Dette ser nå høsten 2021 helt annerledes ut. Den store forskjellen i ny økonomiplan er dermed at økte renter og avdrag tar en større del av handlingsrommet som ellers kunne vært brukt til drift av tjenester.

Driftsbudsjettet er satt opp etter en tjenestestruktur der kostrafunksjoner (innbyggerbehov) danner basis for hvordan bevilgningsskjemaet er bygd opp. Det innebærer i noen tilfeller at tjenester slås sammen på tvers av kostnadssteder. Eksempelvis blir bosetting og integrering delt mellom bevilgning på grunnskole (gjelder voksenopplæringen) og sosiale tjenester (øvrige tjenester). Kommunen har valgt en tjenesteorientert bevilgning, fordi fokus skal settes på prioritering av tjenester i stedet for kostnadssteder og kommunens organisering.

Det er relativt store omprioriteringer mellom tjenester i ny økonomiplan. Omprioriteringene skjer innenfor økonomiske rammer som totalt går ned. Omprioriteringene drives av endringer i behov mens de økonomiske rammene endres som følge av endringer som kommunen selv ikke kan påvirke. Inntekter endres som følge av demografisk utvikling, endringer i inntektsvekst for kommuner generelt, endringer i lovverk for eiendomsskatt mv. Dette kan illustreres ved at Verdal kommune fra 2019 har mistet ca 10 mill kr i inntekter fra utjevning av inntektsbehov. Dette skjer fordi kommunen regnes til å ha lavere kostnadsbehov som følge av at andelen barn blir mer lik utviklingen nasjonalt (fordi antall barn i Verdal går ned) og fordi kommunen måles som mer lik en urban småby. Det er ingen indikasjoner på at denne utviklingen i inntekter snur i årene som kommer. Samtidig er det vanskelig å si noe helt sikkert om dette. Dette skyldes at beregningene regnes relativt opp mot hva som skjer i alle andre kommuner. Dermed vi statsbudsjettene i årene fremover bli helt avgjørende. På økonomiseminaret i september ble det fra KS sagt at kommunen må være forberedt på å møte de nærmeste årenes utfordringer uten større økninger i inntektene

I flg statsbudsjettforslaget (ny regjering) vil Verdal kommune få en beskjeden realvekst i inntekter i 2022. Kombinert med økende behov i helse, strukturelle utfordringer som gamle bygg, store endringer i tjenestene med videre, så er det en krevende økonomiplanperiode kommunen går inn i. Endringstakten er stor og vil utfordre måten tjenester leveres på og evnen til å nedskalere driftskostnader. Det er helt nødvendig at oppmerksomheten rettes mot leveranse i stedet for størrelse på budsjett. Fremtidens behov må etter all sannsynlighet møtes med færre årsverk og færre kvadratmeter kommunale bygg. Fortetting, forenkling og forbedret metodikk vil være helt avgjørende for å lykkes.

Talloversikter over bevilgninger finnes i Budsjett og Økonomiplan i nettutgaven. Nedenfor følger bevilgningsskjema for drift. Bevilgninger er satt opp tjenesteorientert og er detaljert til 15 ulike bevilgningsrammer i skjema 1B.

Oversikter drift:

Oversikt drift vises i tre budsjettskjema definert i budsjett og regnskapsforskrift. Tall er oppgitt i hele 1000 kr. Minus er inntekt.

- Skjema 1A er første del av bevilningsskjemaet og viser grunnlaget for rammen til fordeling på tjenestene. Det er bare generelle inntekter (inntekter som kan prioriteres) som er tatt med i bevilningsskjemaet. Øvrige inntekter er bundet til formål og inntektsføres i *Økonomisk oversikt etter art* og inngår som virksomhetenes egne inntekter i skjema 1B. Det er satt opp en egen oversikt over disse bundne inntektene i nettutgaven av økonomiplanen i kapitlet *Økonomiplan drift*.
- Skjema 1B viser hvordan rammene til fordeling (generelle inntekter minus finanskostnader og avsetninger) fra skjema 1A er fordelt mellom tjenestene. Som det fremgår av punktet ovenfor har tjenestene også sine egne bundne inntekter som inntektsføres i B-skjemaet. Bevilningene er tjenestorienterte og bygger på prinsippene i kostra om en nasjonal standard for inndeling av tjenester og innbyggerbehov.
- *Økonomisk oversikt etter art*. Dette skjemaet viser oversikt over samtlige inntekter og utgifter i kommunen. Skjemaet er godt egnet til å vise den totale driftsøkonomien uavhengig av hvor midlene inntektsføres og hvor de brukes. Skjemaet vil ikke være presist før alle enheter har lagt sine driftsbudsjetter og det er heller ikke et skjema som er tenkt brukt i prioritering mellom tjenester. Skjemaet vil derfor bli oppdatert jevnlig fram til endelig politisk budsjettvedtak.

Bevilningsoversikt – forskriften § 5-4 (Skjema 1A – grunnlag for rammefordeling)

1A: Beregning av grunnlag for fordeling budsjetttrammer	Regnskap 2020	Oppr. budsjett 2021	Økonomiplan 2022	Økonomiplan 2023	Økonomiplan 2024	Økonomiplan 2025
Rammetilskudd	-515 209	-511 444	-518 400	-515 300	-510 700	-511 000
Inntekts- og formuesskatt	-346 720	-361 279	-384 300	-384 300	-384 300	-384 300
Eiendomsskatt	-39 954	-34 500	-37 300	-40 200	-43 500	-43 500
Andre generelle driftsinntekter	-22 014	-19 400	-22 100	-20 600	-21 400	-22 600
Sum generelle driftsinntekter	-923 897	-926 623	-962 100	-960 400	-959 900	-961 400
Korrigert sum bevilninger drift, netto (Til B-skjema)	808 166	843 562	836 566	812 366	790 866	779 966
Avskrivninger	63 723	70 545	80 400	87 761	93 672	93 672
Sum netto driftsutgifter	871 890	914 107	916 966	900 127	884 538	873 638
Brutto driftsresultat	-52 008	-12 516	-45 134	-60 273	-75 362	-87 762
Renteinntekter	-10 405	-6 271	-10 671	-16 871	-18 371	-18 371
Utbytter	-6 166	-6 000	-5 000	-5 000	-5 000	-5 000
Renteutgifter	35 652	39 265	50 205	70 905	80 405	85 805
Avdrag på lån	60 001	64 000	74 000	75 000	82 000	89 000
Netto finansutgifter	79 082	90 994	108 534	124 034	139 034	151 434
Motpost avskrivninger	-63 723	-70 545	-80 400	-87 761	-93 672	-93 672
Netto driftsresultat	-36 649	7 933	-17 000	-24 000	-30 000	-30 000
Disponering eller dekning av netto driftsresultat						
Overføring til investering	-	-	3 000	5 000	6 000	7 000
Netto avsetninger til eller bruk av bundne driftsfond	13 448	-5 833	4 000	4 000	4 000	4 000
Netto avsetninger til eller bruk av disposisjonsfond	22 241	-2 100	10 000	15 000	20 000	19 000
Dekning av tidligere års merforbruk i driftsregnskapet	960	-	-	-	-	-
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	36 649	-7 933	17 000	24 000	30 000	30 000
Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)	-	-	0	0	0	0

Bevilningsoversikt – forskriften § 5-4 (Skjema 1B - rammefordelingen)

Bevilgninger og finansiering	Regnskap 2020	Oppr. budsjett 2021	Økonomiplan 2022	Økonomiplan 2023	Økonomiplan 2024	Økonomiplan 2025
Administrasjon, styring og fellesutgifter	66 497	108 058	90 212	95 091	90 136	90 419
Barnehage	120 447	123 398	121 979	117 529	115 637	115 039
Grunnskole	213 492	207 665	206 509	196 157	194 396	189 988
Helsestasjon og lege	43 211	44 741	47 004	45 397	45 111	44 824
Helse og omsorg	255 440	233 363	250 929	246 217	239 017	237 490
Sosiale tjenester	31 848	34 522	36 966	33 871	35 327	34 743
Barnevern	34 580	32 679	40 249	39 116	38 850	38 752
Kultur og idrett	27 900	26 605	27 660	27 387	27 317	27 237
Plan	3 668	3 243	3 280	3 143	3 137	3 083
Landbruk og næring	7 410	5 754	5 660	5 532	5 489	5 462
Samferdsel og veier	11 055	8 826	8 615	8 439	8 369	8 339
Brann og redning	10 700	10 990	9 632	9 477	9 375	9 375
Vann avløp og renovasjon, selvkost	-16 136	-15 934	-19 957	-22 808	-29 116	-32 601
Kirke	7 762	7 652	7 662	7 653	7 656	7 652
Tjenester utenfor ord. kommunalt ansvarsområde	-542	-	-	-	-	-
Sum bevilgninger drift, netto	817 331	831 563	836 400	812 200	790 700	779 800
Herav:						
Netto renteutgifter og -inntekter	-255	-166	-166	-166	-166	-166
Netto avsetninger til eller bruk av bundne driftsfond	9 420	-11 833	-	-	-	-
Korrigert sum bevilgninger drift, netto	808 166	843 562	836 566	812 366	790 866	779 966

Økonomisk oversikt etter art – forskriften § 5-6 (den totale driftsøkonomien)

Økonomisk oversikt etter typer inntekter og utgifter.	Regnskap 2020	Oppr. budsjett 2021	Økonomiplan 2022	Økonomiplan 2023	Økonomiplan 2024	Økonomiplan 2025
Rammetilskudd	-515 209	-511 444	-518 400	-515 300	-510 700	-511 000
Inntekts- og formuesskatt	-346 720	-361 279	-384 300	-384 300	-384 300	-384 300
Eiendomsskatt	-39 954	-34 500	-37 300	-40 200	-43 500	-43 500
Andre overføringer og tilskudd fra staten	-22 289	-19 400	-22 100	-20 600	-21 400	-22 600
Overføringer og tilskudd fra andre	-196 858	-116 514	-116 238	-116 238	-116 238	-116 238
Brukerbetalinger	-40 863	-47 369	-47 369	-47 369	-47 369	-47 369
Salgs- og leieinntekter	-97 922	-98 721	-102 240	-105 091	-111 399	-114 884
Sum driftsinntekter	-1 259 816	-1 189 227	-1 227 947	-1 229 098	-1 234 906	-1 239 891
Lønnsutgifter	625 918	589 217	567 295	556 387	548 384	548 384
Sosiale utgifter	152 222	168 637	172 727	172 727	172 727	172 727
Kjøp av varer og tjenester	282 043	290 228	305 996	295 935	288 996	281 581
Overføringer og tilskudd til andre	83 902	58 084	56 395	56 015	55 765	55 765
Avskrivninger	63 723	70 545	80 400	87 761	93 672	93 672
Sum driftsutgifter	1 207 809	1 176 711	1 182 813	1 168 825	1 159 544	1 152 129
Brutto driftsresultat	-52 008	-12 516	-45 134	-60 273	-75 362	-87 762
Renteinntekter	-10 405	-6 271	-10 671	-16 871	-18 371	-18 371
Utbytter	-6 166	-6 000	-5 000	-5 000	-5 000	-5 000
Renteutgifter	35 652	39 265	50 205	70 905	80 405	85 805
Avdrag på lån	60 001	64 000	74 000	75 000	82 000	89 000
Netto finansutgifter	79 082	90 994	108 534	124 034	139 034	151 434
Motpost avskrivninger	-63 723	-70 545	-80 400	-87 761	-93 672	-93 672
Netto driftsresultat	-36 649	7 933	-17 000	-24 000	-30 000	-30 000
Disponering eller dekning av netto driftsresultat						
Overføring til investering	-	-	3 000	5 000	6 000	7 000
Netto avsetninger til eller bruk av bundne driftsfond	13 448	-5 833	4 000	4 000	4 000	4 000
Netto avsetninger til eller bruk av disposisjonsfond	22 241	-2 100	10 000	15 000	20 000	19 000
Dekning av tidligere års merforbruk	960	-	-	-	-	-
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	36 649	-7 933	17 000	24 000	30 000	30 000
Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)	0	0	0	0	0	0

Oversikt over investeringer

Oversikt investeringer vises i to budsjettskjema definert i budsjett og regnskapsforskrift.

- Skjema 2A viser investeringsbehov og finansiering.
- Skjema 2B viser detaljer om investeringene i skjema 2A. Herunder investeringer i varige driftsmidler i første rad i skjema 2A. Første rad er største delen av investeringene.

Bevilgningsoversikt investeringer – forskriften § 5-5 (Skjema 2A med finansiering)

Bevilgninger og finansiering	Regnskap 2020	Oppr. budsjett 2021	Økonomiplan 2022	Økonomiplan 2023	Økonomiplan 2024	Økonomiplan 2025
Investeringer i varige driftsmidler	539 003	358 650	238 000	285 297	254 353	108 000
Tilskudd til andres investeringer	1 500	1 500	1 500	2 500	1 500	1 500
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	2 512	2 800	2 800	2 800	2 800	2 800
Utlån av egne midler	4 813	-	-	-	-	-
Avdrag på lån	-	-	14 100	-	-	-
Sum investeringsutgifter	547 828	362 950	256 400	290 597	258 653	112 300
Kompensasjon for merverdiavgift	-92 763	-58 170	-25 740	-38 659	-37 971	-12 300
Tilskudd fra andre	-1 129	-2 000	-249 018	-	-4 000	-
Salg av varige driftsmidler	-53	-	-	-	-	-
Salg av finansielle anleggsmidler	-	-	-	-	-	-
Mottatte avdrag på utlån av egne midler	-17 680	-	-14 100	-	-	-
Bruk av lån	-433 689	-299 980	21 840	-244 138	-207 882	-90 200
Sum investeringsinntekter	-545 313	-360 150	-267 018	-282 797	-249 853	-102 500
Videreutlån	90 045	75 000	100 000	75 000	75 000	75 000
Bruk av lån til videreutlån	-70 227	-75 000	-100 000	-75 000	-75 000	-75 000
Avdrag på lån til videreutlån	15 704	11 000	12 000	13 000	14 000	15 000
Mottatte avdrag på videreutlån	-18 651	-11 000	-12 000	-13 000	-14 000	-15 000
Netto utgifter videreutlån	16 871	-	-	-	-	-
Overføring fra drift	-	-	-3 000	-5 000	-6 000	-7 000
Netto avsetninger til eller bruk av bundne investeringsfond	-6 809	-	-	-	-	-
Netto avsetninger til eller bruk av ubundet investeringsfond	-2 515	-2 800	13 618	-2 800	-2 800	-2 800
Dekning av tidligere års udekket beløp	-	-	-	-	-	-
Sum overføring fra drift og netto avsetninger	-9 324	-2 800	10 618	-7 800	-8 800	-9 800
Fremført til inndekning i senere år (udekket)	10 062	-	-	-	-	-

Skjema: §5-5 Bevilgningsoversikter - investering (skjema 2B spesifisering av 2A)

Bevilgninger og finansiering	Regnskap 2020	Oppr. budsjett 2021	Økonomiplan 2022	Økonomiplan 2023	Økonomiplan 2024	Økonomiplan 2025
Administrasjon, styring og fellesutgifter						
Kjøp av tjenestebiler (selvkost og uteseksjon)	511	1 200	2 000	2 000	2 000	2 000
Rådhuskvartalet - tilpasninger bygg	1 240	-	2 500	1 000	1 000	1 000
ENØK-tiltak kommunale bygg	949	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000
Paviljongen, Rådhuset	-	1 000	4 400	17 600	1 000	-
Ombygging 3.etg Rådhuset	-	8 000	6 500	500	-	-
Ombygging Helsesenteret	-	-	-	5 000	26 500	500
Kjøp av tjenestebiler til internutleie tjenestene	-	-	9 000	2 000	2 000	2 000
Kjøp av elsykler, hengere og andre transportmidler	-	-	500	500	500	500
Sum Administrasjon, styring og fellesutgifter	2 700	12 200	26 900	30 600	35 000	8 000
Barnehage						
Mindre tiltak barnehager	-	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
Ny barnehage	-	2 000	4 000	32 000	32 000	32 000
Sum Barnehage	-	3 000	5 000	33 000	33 000	33 000
Grunnskole						
Vinne skole	114 140	49 700	1 000	-	-	-
Stiklestad skole	1 399	25 000	63 350	117 197	116 353	1 000
IKT-utstyr ramme grunnskole	-	-	1 000	1 000	1 000	1 000
Sum Grunnskole	115 538	74 700	65 350	118 197	117 353	2 000
Helse og omsorg						
Verdal Bo- og Behandlingscenter	326 046	184 000	11 000	-	-	-
Helseplattformen	-	-	28 300	-	-	-
Velferdsteknologi helse/velferd	-	-	2 000	2 000	2 000	2 000
Sum Helse og omsorg	326 046	184 000	41 300	2 000	2 000	2 000
Sosiale tjenester						
Mindre tiltak kommunale boliger	809	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
Tilpasning for NAV i Vektergata	-	-	15 500	500	-	-
Sum Sosiale tjenester	809	1 000	16 500	1 500	1 000	1 000
Kultur og idrett						
Meråpent bibliotek / Kinogården 1.etg	874	-	-	-	-	-
Sentralidrettsanlegget	361	-	-	-	-	-
Overdragelse av Kinogården	14 200	-	-	-	-	-
Gummigranulathåndtering	-	1 000	-	-	-	-
Dekke kunstgressbane idrettsanlegg (miljødekke)	-	-	-	-	-	6 000
Erstatningsareal friidrettsanlegg Ørmelen	-	-	2 000	-	-	-
Vinne aktivitetspark	-	-	1 000	1 000	-	-
Garderobebygg sentralidrettsanlegget	-	-	-	-	-	20 000
Sum Kultur og idrett	15 435	1 000	3 000	1 000	-	26 000
Plan						
Moparken	9 936	-	-	-	-	-
Bystrand/tilrettelegging langs Verdalselva	1 038	2 000	3 200	2 000	-	-
Stenging av planovergang, Nordgata	1 000	3 000	6 250	1 000	-	-
Uteområde Vuku Barneskole	860	-	-	-	-	-
Sum Plan	12 833	5 000	9 450	3 000	-	-
Landbruk og næring						
Ørin industriområde	643	-	-	-	-	-
Sum Landbruk og næring	643	-	-	-	-	-
Samferdsel og veier						
Maskinelt utstyr	-	5 700	1 000	1 000	1 000	1 000
Gang og sykkelveg, Russervegen - Kværner	4 611	-	-	-	-	-
Gang- og sykkelvei Vinne	607	4 500	-	-	-	-
Kåra	1 358	-	-	-	-	-
Markavegen, Leksdal	-	4 000	-	-	-	-
Gang- og sykkelveier	-	-	4 000	4 000	4 000	4 000
Kommunale veger	-	-	4 000	4 000	4 000	4 000
Sum Samferdsel og veier	6 576	14 200	9 000	9 000	9 000	9 000
Brann og redning						
Utbedring Verdal brannstasjon	5 546	2 000	-	-	-	-
Forebyggende, biler	371	-	-	-	-	-
Feiervesen, biler	375	550	-	-	-	-
Beredskap, bil	-	-	-	-	-	-
Sum Brann og redning	6 292	2 550	-	-	-	-

Bevilgninger og finansiering	Regnskap 2020	Oppr. budsjett 2021	Økonomiplan 2022	Økonomiplan 2023	Økonomiplan 2024	Økonomiplan 2025
Vann avløp og renovasjon, selvkost						
Vannrenseanlegg Hallemsåsen	445	19 000	20 000	50 000	30 000	-
Høydebasseng Hallia	13 689	11 500	6 000	-	-	-
Vannforsyning, Vuku	523	-	-	-	-	-
Vannforsyning, Vinne	974	4 000	2 000	-	-	-
Vannforsyning, Leksdal	1 422	4 000	2 000	-	-	-
Vannforsyning, Tinna	470	2 000	7 000	-	-	-
Vannforsyning Ørin, Industrivegen	3 044	-	-	-	-	-
Høydebasseng Vuku/Ulvilla	147	5 000	5 000	-	-	-
Uteavdelingsbygget (vann)	2 050	2 000	2 000	-	-	-
Avløp, Vuku	-	1 500	4 500	-	-	-
Avløp, Tinden	906	4 000	11 000	-	-	-
Avløp, sanering Leksdal	4 346	5 000	-	-	-	-
Avløp, Vinne	1 346	1 000	-	-	-	-
Ørin avløpsrenseanlegg	483	-	-	-	-	-
Avløp Ørin, Industrivegen	3 046	-	-	-	-	-
Uteavdelingsbygget (avløp)	2 033	2 000	2 000	-	-	-
Russervegen 10, adm.bygg avløp	6 151	-	-	-	-	-
Avløp	-	-	-	15 000	15 000	15 000
Infrastruktur vei, vann, avløp Ørin sør	-	-	-	10 000	-	-
Vannforsyning	-	-	-	12 000	12 000	12 000
Sum Vann avløp og renovasjon, selvkost	41 075	61 000	61 500	87 000	57 000	27 000
Investeringer i varige driftsmidler	539 003	358 650	238 000	285 297	254 353	108 000

Fullstendig skjema 2B med tilskudd til andres investeringer, aksjer og utlån finnes i nettutgaven av økonomiplanen. Beløpene fremgår også av innlimte klipp nedenfor.

Investeringer i varige driftsmidler	Tilskudd til andres investeringer	Investeringer i aksjer og andeler	Utlån	Regnskap 2020	Oppr. budsjett 2021	Økonomiplan 2022	Økonomiplan 2023	Økonomiplan 2024	Økonomiplan 2025
Kirker og kirkegårder				1 500 000	1 500 000	1 500 000	2 500 000	1 500 000	1 500 000
Tilskudd til andres investeringer	1 500 000			1 500 000	1 500 000	1 500 000	2 500 000	1 500 000	1 500 000
Egenkapitalinnskudd KLP				2 512 274	0	2 800 000	2 800 000	2 800 000	2 800 000
Finansiering				0	2 800 000	0	0	0	0
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper				2 512 274	2 800 000	2 800 000	2 800 000	2 800 000	2 800 000
Forskuttering av utbygging FV 757 Holberglivstet - Hammekrysset est				4 813 000	0	0	0	0	0
Utlån av egne midler				4 813 000	0	0	0	0	0

Prosess:

Formannskapetets innstilling skal ligge til alminnelig ettersyn i minst 2 uker før behandling i kommunestyret.

Fagorganisasjonene har fått løpende orientering om arbeidet med budsjett og økonomiplaner. Dette har skjedd gjennom dokumentinnsyn, orienteringer og dialog i perioden fra mai og fram til politisk behandling. Drøfting er foretatt både i tjenestelinjene og med kommunedirektør.

Saken legges fram til utvalgene til orientering da det er formannskapetets som innstiller i saken.

Vurdering:

Økonomiplanen viser at utviklingen framover vil bli krevende med økte underliggende behov og utflating av inntektsvekst. Det vil være behov for tydelig styring og prioritering i årene som kommer. Økonomiplanen viser en retning der rammene til drift reduseres årlig for å gi rom for merutgifter til aldrende befolkning og utvikling av en kommunal infrastruktur som treffer fremtidens behov.

Vurderinger framgår av budsjett-/økonomiplandokumentet som er vedlagt saken. Dokumentet er framstilt på en moderne nettside med gode verktøy for å vise sammenhengene mellom tall og tilhørende beskrivelser.

Innholdet i nettversjonen av økonomiplanen:

- Kommunedirektørens innledning
 - Overblikk
- Samfunnsplan og samfunns mål
 - Sammenhengen mellom budsjett, økonomiplan og de overordnede samfunns mål.
- Budsjettalternativer med premiss
 - Hvilke forutsetninger som må være til stede for å vedta de budsjett rammer som legges fram.
 - Antyde alternative løsninger
- Vedtak og rammer
 - Utkast til politisk vedtak og obligatoriske (nasjonale) budsjett skjema
 - Gebyrvedtak
- Økonomiplan driftsdel
 - Teknisk informasjon om enkeltposter i driftsbudsjettet
- Økonomiplan investeringer
 - Teknisk informasjon om de enkelte investeringene i investeringsbudsjettet
- Behovsutvikling
 - Fakta om utvikling i underliggende behov
 - Sammenligningstall med andre kommuner
 - Befolkningsutvikling
 - Nye kommunale oppgaver og endring i lovverk
 - Lokale behov som følger av samfunnsplan, kommunale vedtak mv
 - Satsingsområder (gamle og nye)
- Økonomisk handlingrom
 - Finansielle måltall
 - Metode for bedre langsiktig økonomi (KØB)
 - Analyse av handlingsrommet for investeringer
 - Analyse av fremtidig inntektsgrunnlag
- Måling læring og forbedring
 - Oppfølging av læringspunkter fra årsberetningen
 - Oppsummering av kunnskap fra delårsrapportene i 2021
 - Oppfølging av analyse av endringsbehov fra tidligere styringsdokumenter
 - Prinsippene for innhold i budsjett og økonomiplan
- Nytt helsehus og ny skole
 - Hvordan ny infrastruktur bidrar til å endre tjenestene fremover
- Organisasjon og medarbeidere
 - Arbeidsgiverpolitikk, endringsprosesser, kommunesamarbeid
 - HMS, sykefravær

- Internkontroll
- Digitalisering, innovasjon mv
- Vedlegg
 - Utfyllende informasjon om detaljer (ikke en del av politisk sak)
- Kommunens tjenesteområder
 - Beskrivelse av hver bevilgningsramme med nøkkeltall

Beregningsdokumentasjon bevilgningsrammer:

Dokumentasjonen av hvordan nye bevilgninger er beregnet finnes i nettutgaven av økonomiplanen. Her er også de enkelte korrigeringsene nærmere beskrevet.

Generelt gjelder at alle bevilgningsrammer er beregnet med utgangspunkt i rammene fra økonomiplan 2021-2024 for årene 2022-2024. Deretter er året 2025 lagt til ved å videreføre nivået fra 2024.

Det er viktig å være oppmerksom på at rammene i 2022-2024 er lavere enn driftsnivået i gjeldende budsjett for 2021. Dette skyldes i hovedsak at økonomiplanen for 2021-2024 er lagt ut fra en forutsetning om at rammer må reduseres årlig med minst 2% hvert år for å gi rom for de endringer som kommer i årene fremover. Tilleggene i statsbudsjett 2022 for lønns- prisvekst, oppgavekorrigeringer og realvekst gir rom for å legge rammene for 2022-2025 noe høyere enn nivåene fra økonomiplan 2021-2024. Likevel er det slik at de nye rammene ikke kommer opp på nivået for gjeldende budsjett 2021. Det innebærer at tjenestene i 2022-2025 vil oppleve de nye rammene som en klar innstramning av drift.

Årsaken til at det blir slik er beskrevet i analysene, men i all hovedsak handler det om den samlede effekt av økte investeringer, lav inntektsvekst, økt rentenivå og en sterk omfordeling for å møte utfordringene med vekst i antall eldre og nedgang i barnetall.

Hvordan er de nye rammene beregnet:

Rammene fra økonomiplan 2021-2024 er økt med beregnet lønnsvekst gjennom 2021, slik at rammene nå er tilpasset lønnsnivå ved inngangen til 2022. Merk at tilleggene ikke dekker eventuelle merforbruk i tjenestene. Tilleggene er regnet ut fra at tjenestene holder budsjett.

Deretter er rammene korrigert for spesifikke forhold som øker behovene i tjenesten og som ikke påvirkes av merforbruk. Dette kan være nasjonale endringer som medfører nye oppgaver og nye kostnader, nye satsinger som er vedtatt lokalt som for eksempel helseplattformen, økning eller reduksjon i antall mottakere av tjenesten osv. Detaljene i dette fremgår av nettutgaven av økonomiplanen under *økonomiplan – driftsdel* i avsnittet om bevilgninger til tjenestene.

Nedenfor gis en kort oppsummering verbalt av de viktigste korrigeringsene. Beløpene og begrunnelsene finnes i nettutgaven:

Administrasjon og fellesutgifter: Digitalisering, taksering eiendomsskatt (2023), inntekter fra husleie Nav-bygg, forventet inntekt på premieavvik pensjon, lønns- og prisvekst avsetning for utdeling senere.

Grunnskole: Styrking for å redusere noe av virkningen i kuttbane, økt integreringstilskudd gir rom for økning i voksenopplæring, strukturkutt Stiklestad fra 2025 og noen ryddinger pga organisasjonsendringer mv.

Barnehage: Økt ramme for nasjonale endringer. Deler av forventet gevinst private barnehager

tilbakeført fordi det ikke kan realiseres lokalt. Kompensere for tap på lavere foreldrebetaling. Kompensere for underfinansiert bemanningsnorm. I tillegg er deler av kuttbanen reversert (gjelder hele oppvekst).

Helsestasjon og lege: Rydding helseplattform (flyttes til helse), korrigeret lønnsøkning for å få den mer riktig, lagt til økningen i statsbudsjettet.

Helse: Mange ryddinger i organisasjon, tillegg for økning i antall eldre, korrigerer for statsbudsjett nye oppgaver, tillegg for helseplattformen, reversering av deler av kuttbane for å gjøre demografitillegget mer reelt, tillegg for å drifte 12.000 nye kvadratmeter sykeheim.

Sosiale tjenester: Tillegg til integrering/bosetting mulig pga økt prognose for bosetting (økt integreringstilskudd).

Barnevern: Tillegg fra statsbudsjett for ekstra utgifter til oppvekstreform. Tillegg for å skjerme oppvekst og forebygging.

Kultur og idrett: Reverserer kutt fra økonomiplan 2021 for å hindre redusert aktivitet i kulturskole, tillegg til Stiklestadjubileet, oppretting av en budsjettfeil, reversere kutt som ville ført til mindre tilskudd idrett.

Plan: Ingen endringer utover ordinær oppjustering lønnsvekst

Landbruk: Ingen endringer utover ordinær oppjustering lønnsvekst

Samferdsel: Ingen endringer utover ordinær oppjustering lønnsvekst

Brann: Redusert 1 mill som følge av nytt samarbeid med lavere kostnad

Selvkost: Endringer inngår i gebyrer og har derfor ikke virkning på rammer.

Kirke: Videreføres nominelt på 2021 nivå.

Kommentarer til punkter i kommunedirektørens innstilling til vedtak.

Til vedtaket punkt 2 om eiendomsskatt:

Eiendomsskatteinntektene er beskrevet nærmere i nettutgaven under kapittel *økonomiplan – driftsdel*. Økningen i eiendomsskatteinntekter i planperioden er knyttet til økninger i takstgrunnlag. Det er lagt til grunn en forsiktig økning i skatteinntektene sett i forhold til økt takstgrunnlag. Dette for å gi rom for justeringer i promillesats og evt fradrag dersom kommunestyret ønsker dette.

Til vedtaket punkt 3 om økonomireglement:

Nytt reglement ivaretar endringer etter ny kommunelov og ny økonomiforskrift. Det er ikke gjort endringer fra reglementet 2021 bortsett fra språklige ryddinger.

Til vedtaket punkt 4 om gebyr og betalingssatser:

Gebyr og betalingssatser er nærmere omtalt i kapittelet *vedtak og rammer* i økonomiplanen.

De fleste gebyrer og betalingssatser økes med lønns- og prisstigning eller i samsvar med regelverk for justering.

Til vedtaket punkt 5 om låneopptak til videreutlån og startlån:

Rammen for videreutlån til sosiale formål (startlån) ble økt til 45 mill kr i 2019 og videre til 60 mill kr i 2020. Lånerammen for 2021 ble i første omgang økt til 75 mill kr og senere til 100 mill kr. Det er stor etterspørsel etter lånene. Det er gode erfaringer med økt utlånsramme både når det gjelder å dekke behov og en lav tapsrisiko på utlån. Den økte utlånsrammen videreføres foreløpig på 100 mill kr pr år. Det tas en ny vurdering om økning dersom etterspørselen holder seg høy og tapsrisiko holder seg lav i årene fremover.

Til vedtaket punkt 6 om låneopptak til investeringer:

Låneopptaket på 238 mill kr er en øvre ramme. Det endelige låneopptaket vil reduseres med ubrukte lånemidler og mottak av investeringstilskudd. Det er ikke likviditet til å forskuttere. Strategi for likviditetsstyring er beskrevet i finansrapportering i 2021. Det fremgår her at ubrukte lånemidler planmessig avvikles ved at nye låneopptak reduseres.

Til vedtaket punkt 7 om justeringer av budsjett og økonomiplan:

Det vil være behov for å korrigere bevilgningsrammer i budsjett og plantall i økonomiplanen av årsaker som er av mer teknisk karakter. Dette gjelder ulike typer ryddinger og retting av mindre feil. I prinsippet skal alle endringer som flytter midler mellom radene i bevilgningsskjema (1B skjema) behandles av kommunestyret som budsjettjustering når det vedrører året 2022. I praksis er det lite behov for politisk behandling av budsjettjusteringer som ikke har noe prinsipielt innhold og som heller ikke har ment å endre på noe bevilgningsnivå eller påvirke tjenesteinnhold. Av den grunn gis det et unntak der det delegeres til kommunedirektør å foreta tekniske administrative justeringer. Kommunedirektøren skal i delårsrapportene gjøre rede for hvilke administrative justeringer som er gjort, slik at kommunestyret har mulighet til å reversere justeringene. Dette punktet er også tatt inn i økonomireglementet.

Til vedtaket punkt 8 om mulige ekstrainntekter i desember:

Dersom det kommer mer inntekter under Stortingets behandling av statsbudsjett 2021, kan dette gi rom for endringer i bevilgninger. Dette kan innarbeides i første delårsrapport i 2022.

Til vedtaket punkt 9 om balansekrav og realisme krav i kommuneloven:

Årlig driftsbalanse og realisme i budsjett og økonomiplan er et krav i Kommuneloven. Økonomiplanens realisme bygger på en forutsetning om at det gjennomføres konkrete tiltak som øker driftsinntekter redusere driftsutgifter.

Økonomiplanen innebærer en sterk reduksjon i driftsrammer. Kommuneloven krever ikke at alle tiltak er ferdig utredet når budsjett og økonomiplan vedtas, men alle krav til reduksjoner skal være fordelt på de tjenestegrupper/virksomheter som skal gjennomføre reduksjonene. Saldering av budsjett og økonomiplan er gjort ut fra et premiss om at det blir gjennomført endringer som påvirker de viktigste kostnadsdriverne. Dette vil i praksis måtte omfatte både antall årsverk og kommunal bygningsmasse.

For detaljer henvises til kapitlet budsjettpremiss i nettutgaven av dokumentet.

Budsjettpremiss for vedtaket:

Det gjøres oppmerksom på at dette er en kopi av innholdet i kapittel *budsjettpremiss og alternativer* i nettutgaven av økonomiplanen.

Budsjettpremiss er de forutsetninger som budsjettet er bygget på. Dersom det gjøres endringer i det fremlagte budsjettet vil det svekke budsjettets realisme, med mindre det vedtas kompensierende tiltak. Økning inntekter, omfordeling, endring i tiltak, endring i saldering til fond med videre er eksempler på slike kompensierende tiltak. I saksutredningen er det tatt med budsjettpremiss med beregnet effekt og konsekvens. For ytterligere detaljer med verbale beskrivelser av budsjettpremiss henvises til nettutgaven kapittel budsjettpremiss.

Standard budsjettpremiss alle tjenesteområder

Alle bevilgninger i budsjett for 2022 er gitt ut fra en forutsetning om at tjenestene skal drives innenfor lover og normer samtidig som budsjettammer holdes.

Dersom det likevel oppstår konflikt mellom tilgjengelig ressurs og lovkrav/norm, skal det meldes fra om dette i delårsrapporter og budsjettansvarlige skal utrede tiltak som kan gi balanse mellom økonomiske rammer og lovverk. Tiltakene skal legges fram i styringslinjene for avgjørelse administrativt eller politisk. Tiltak som endrer tjenestens grunnpreg skal alltid legges fram for politisk behandling. Konsekvenser av budsjettpremisset er innarbeidet i vedtatt økonomireglement for 2022.

Næring og samfunnsutvikling:

Næring og samfunnsutvikling - tiltak	Effekt	Konsekvens
Salg/frigjøring av 6000-9000 kvm med bygningsareal	En FDV-nøkkel på 500 kr/kvm tilsier 3 - 4,5 mill. i reduserte årlige kostnader (strøm, forsikringer, vedlikehold osv.). Potensialet øker i takt med realiseringsgrad. I tillegg kan det komme inntekter dersom areal kan avhendes gjennom salg. Dette vil føres som finansinntekt og kan redusere behov for låneopptak.	Utredes. Egen sak om struktur i skole/barnehage kommer på nyåret. Egen sak om byggetrinn to VBB kommer høsten 2022.
Samordning av kommunens renholdstjenester	Det er stor risiko knyttet til å sette kvantifiserte eksakte årsverkreduksjon, da innlegging i renholdsplaner for samtlige kommunale	Omfang og potensial under utredning

	bygg er stipulert ferdig våren 2022. Men f.eks. 4 årsverk har en helårseffekt på ca. 2,4 mill	
Gatelys mørklegges fra kl. 01.00 til kl. 06.00 i vinterhalvåret, som i 2021	Besparelse kr. 300.000,-	Videreføring av dagens praksis
Kubikkmeterprisen for kloakk foreslås økt med 3 % fra 2021 til 2022. Fastleddet på årsavgiften foreslås beholdt uendret på kr.1000,- eks.mva.		For de tjenester som finansieres over vann og kloakkavgiftene opprettholdes aktiviteten på dagens nivå.
Kubikkmeterprisen for vann foreslås økt med 8% fra 2021 til 2022. Fastleddet på årsavgiften foreslås beholdt uendret på kr.1000,- eks.mva		For de tjenester som finansieres over vann og kloakkavgiftene opprettholdes aktiviteten på dagens nivå.
Tilknytningsavgiftene for både vann og kloakk holdes uendret		Videreføring av dagens satser
Omdisponering av ressurser Næring, landbruk, miljø og arealforvaltning	Effekt ca 600.000,-	Omdisponering av kapasitet internt, over på selvkost
På Integrering og mangfold må prosjektet «Innafor» redesignes for å oppnå minimum 15 deltakere. IMDI signaliserer at det er et handlingsrom for å gjøre dette.	Menn inviteres til deltakelse	Prosjektet kan kanskje videreføres. Hvis re-design ikke gir ønsket effekt må det termineres.
Virksomhetsleder Integrering og mangfold reduseres ned til 50%.	Effekt ca 400.000,-	Redusert ledelse og kontinuitet på virksomhetsområdet
Samarbeid med andre kommuner på integreringsfeltet	Ukjent	Må utredes videre. Igangsatt.
Lage hjemmeoppgaver til deltakere i voksenopplæringas skoleferier – til sammen 5 uker/år	150.000	
Reduksjon på 1,5 - 2 årsverk på voksenopplæringen	1,2 - 1,6 mill	Prosjekter avvikles, klasser slås sammen
Oppsigelse av Tilskuddsportalen. Dette er en søkeportal for tilskuddsordninger i Norge og var ment som et tilbud til lag og organisasjoner (og ansatte i kommunen) for å lette arbeidet med å finne mulige stønadsordninger å søke på. Portalen har ikke vært tilstrekkelig benyttet til at det forsvarer kostnaden	Besparelse kr. 78.000,-	Abonnementet er sagt opp med virkning fra nytt abonnementsår 1.2.2022.
Reduksjoner på driftsposter kultur for å nå nedtrekksrammen	Besparelse kr. 10.000,-	

Området har ansvar for virksomhetsområdene landbruk, miljø og arealforvaltning, teknisk drift, selvkostområder (vann, avløp og byggsak), integrering og mangfold, samt kulturtjenesten. Utviklingsstøtte og kirker mv. hører også inn under ansvarsområdet. Generelt for virksomhetsområdene underlagt Næring og samfunnsutvikling er at det i 2021 har vært små avvik i forhold til budsjett og lavt sykefravær.

Teknisk drift:

Det klart største virksomhetsområdet på Næring og samfunn er Teknisk drift, følgelig gis også dette størst oppmerksomhet her. Når det nye Verdal bo- og behandlingssenter (VBB) tas i bruk, vil Teknisk drift totalt ha ansvaret for drift og vedlikehold av nærmere 100.000 kvadratmeter kommunal bygningsmasse. I tillegg har enheten ansvar for drift og vedlikehold av kommunens veger og parker, vann- og avløpsanlegg, samt investeringer på de ulike ansvarsområder.

De to store kostnadsdriverne i Teknisk drift er antall kvadratmeter bygningsareal og antall kilometer veg. En kritisk suksessfaktor for realismen langtidsbudsjettet er at antall kvadratmeter bygningsmasse reduseres så langt mulig i planperioden.

Cirka 23 millioner kroner av budsjettet til kommunale bygg går med til felleskostnader som kjøp av energi, forsikringer, kommunale avgifter og ekstern husleie. De siste årene har kommunens bygg- og eiendomsavdeling overtatt ansvaret for drift og vedlikehold av nye 4200 kvadratmeter bygningsareal (Ungdommens Hus, Maritvold barnehage, Vuku barnehage, Veslefrikk, Teaterbygget), og med nye Verdal bo- og behandlingssenter (VBB) vil det tilkomme ytterligere 12.000 kvadratmeter. Kommunen har imidlertid så langt kun redusert arealet med salget av Volden skole. Reinsholm omsorgsboliger og Ness skole skal også selges i 21/22, men likevel vil det gjenstå et behov for å kvitte seg med ytterligere 9000 kvadratmeter i løpet av kommende økonomiplanperiode for å opprettholde realismen i langtidsbudsjettet.

På nyåret kommer det en egen sak om skole- og barnehagestruktur som vil gi svar på i hvor stor grad det er ytterligere innsparingspotensial på arealsiden. I tillegg må en vurdering av bygningsbehovet ved Verdal bo- og helsetun/Ørmelen bo- og helsetun inngå i utredningen for byggetrinn to til Verdal bo- og behandlingssenter. Egen sak om dette kommer høsten 2022.

Salg av bygg/eiendommer føres som finansinntekt som igjen vil medføre mindre låneopptak på grunn av økt egenkapital. Det er en kjensgjerning at kommunens handlingsrom til å prioritere særskilte satsinger og investeringer i årene som kommer, vil avhenge av i hvor stor grad kommunen evner å bygge disposisjonsfond.

Det er også langsiktige gevinster i å fortette bruken av kommunale bygg. Les mer om dette i kapitlet Behovsendringer som driver for investeringer.

I dag er renhold kommunale bygg spredt ut over de respektive virksomhetsområdene. For å effektivisere renholdstjenesten foreslås det at tjenesten samles under ett virksomhetsområde, slik det for noen år siden med hell ble gjort på vaktmestertjenestene. Det er naturlig å legge den samlede renholdstjenesten inn under Teknisk drift som har ansvaret for drift og vedlikehold av kommunale bygg. I forbindelse med innflyttingen i nye VBH skjer det en samtidig en samordning av renholdet som i seg selv medfører en reduksjon på 1,5 årsverk. Det er derfor grunn til å forvente en ikke ubetydelig innsparingseffekt ved å se på kommunens totale renhold under ett og samle alt av renholdstjenester i ett virksomhetsområde. Foruten at det er et omfattende arbeid å legge samtlige kommunale bygg inn i én digital renholdsplan, representerer en samordning av renholdstjenestene mange virksomhetsområder og det fordrer gode prosesser mot de ansatte. Spesielt sistnevnte er en kritisk suksessfaktor. Kommunedirektøren regner med

at en samling av renholdstjenesten ikke vil være gjennomført før mot slutten av 2022, dvs. gi helårseffekt fra 2023.

Drifts- og vedlikeholdskostnad per meter veg i Verdal kommune ligger i 2022-budsjettet på cirka 50 kroner/m mens anbefalt nivå for å hindre forfall på vegene ligger på 100 kroner/m. Det er mao. lite å hente på å knipe av det innlagte vedlikeholdsbudsjettet. Mulighetsrommet for å ta ned driftsbudsjettet på veg vil alternativt være å nedklassifisere kommunal veg til privat. Det kommunale vegnettet er på totalt 170 kilometer, og foreslått driftsbudsjett for formålet er i 2022 satt til 9 millioner kroner. Kommunedirektøren foreslår ikke slik nedklassifisering, men for å synliggjøre handlingsrommet vil f.eks. en innsparelse på 4 millioner kroner representere nedklassifisering av totalt 80 km veg.

Større utbedringsarbeid på kommunevegnettet finansieres i dag over investeringsbudsjettet.

Ved innkjøp av større maskinelt utstyr vil det bli diskutert med nabokommunene om det er mulig om samarbeid om dette. Verdal og Levanger har god tradisjon for å dele utstyr med hverandre. Dette samarbeidet tjener begge parter på både drift- og investeringssiden og vil fortsette.

Innenfor vegsektoren er det gjort en god del nyasfaltering i boligfelt og på andre kommunale vegparseller de siste 3-4 årene. Midlene som er avsatt på driftsbudsjettet for veg blir for en stor del benyttet til strøing og brøyting på vinteren og gatelys i sentrum.

For gatelys er det alt tatt inn i budsjettforslaget for 2022 at disse mørklegges fra kl.01.00 til kl.06.00 i vinterhalvåret, dvs. som i 2021.

Teknisk drift har ansvaret for drift/vedlikehold av kommunens vann/kloakkanlegg, og med det også ansvar for å sikre beboerne i kommunen godt og sikkert drikkevann samt god drift av kommunens avløpsnett.

Regnskapsresultatet for vann og kloakk for 2021 viser at vann går omtrentlig i selvkost og avløpssektoren ser ut til å gå litt i pluss. For de tjenester som finansieres over vann og kloakkavgiftene opprettholdes aktiviteten på dagens nivå. Dette er et akseptabelt nivå for disse tjenestene.

- Kubikkmeterprisen for vann foreslås økt med 8% fra 2021 til 2022. Fastleddet på årsavgiften foreslås beholdt uendret på kr. 1000,- eks.mva.
- Kubikkmeterprisen for kloakk foreslås økt med 3 % fra 2021 til 2022. Fastleddet på årsavgiften foreslås beholdt uendret på kr. 1000,- eks.mva.
- Tilknytningsavgiftene for både vann og kloakk foreslås beholdt uendret fra 2021 til 2022.

Næring, landbruk, miljø og arealforvaltning:

Verdal er et tradisjonelt jordbruksamfunn og har ca. 83 km² jordbruksareal. Primærnæringene har en betydelig andel av verdiskapingen i vår kommune. Næringen

har over tid vært i en strukturell endring som medfører at produksjonen går i retning av større enheter.

Det er et løpende arbeid å sikre at kommunen minimum opprettholder markedsandelen på husdyrhold og planteproduksjon på dagens nivå. En ser at stadig press på utmark og dyrkajord krever stor oppmerksomhet innenfor forvaltningen. Verdal kommune er også en av Trøndelags største når det kommer til husdyr på utmarksbeite. Næringen har over tid vært under press som skyldes tap på beita av rovdyr. Det forventes at kommunen fortsatt bidrar aktivt til å redusere skadene.

Typiske utviklingstrekk for virksomhetsområdet er økt innsats for å redusere forurensing og dermed skjerpet fokus på miljøforebyggende tiltak. I tillegg rettes det stadig mer oppmerksomhet på menneskeskapt klimaendring. Dette berører ikke bare landbruksvirksomheten, men vel så mye innenfor arealplanlegging. Klimahensyn følges opp gjennom nasjonale, statlige, regionale og lokale føringer, og ikke minst gjennom løpende vurderinger av lokale forhold. I Verdals kommune(del)planer følges dette blant annet opp gjennom bestemmelser om flom- og rasfare, vannkvalitet og risiko- og sårbarhetsanalyser.

Landbruk, miljø og arealforvaltning har løpende omstilt egen virksomhet for å holde seg innenfor kuttbanen som er lagt i økonomiplanen. I praksis innebærer det at stillinger ikke automatisk erstattes når noen slutter. Virksomheten håndterer den kommende reduksjon i bemanningen fra 11 til 10 årsverk gjennom omdisponering av kapasitet mellom de ulike fagavdelinger etter behov.

Kritisk suksessfaktor: Tilstrekkelig og riktig kompetanse.

Næring

Foruten å være en betydelig landbrukskommune, er Verdal også en regional industrimotor med landets tredje største industripark. Verdal industripark har hatt en formidabel utvikling de siste ti årene, der nøkkeltallene er godt kjent fra før: Om lag 200 bedrifter som samlet sysselsetter vel 3000 personer og omsetter for vel 8 milliarder kroner i året. Det investeres betydelige beløp i nye anlegg og mange planlegger for videre vekst i et lengre perspektiv.

Vekst i nyetableringer – både av folk og næringsliv – er svært viktig for alle kommuner. For Verdal kommune, der brorparten av den yrkesaktive befolkning er sysselsatt i privat sektor, er det spesielt viktig. Kommunen må både legge til rette – og ha et helt annet ambisjonsnivå – for service og oppfølging av næringslivet enn gjennomsnittskommunen. Kommunedirektøren vil ta organisatoriske grep for å styrke dette.

Tilgangen på nytt næringsareal er viktig for å lykkes med vekstmålet. I så måte står reguleringen av ca. 100 daa nytt industriareal på Ørin Sør II sentralt. Reguleringsplanen tilrettelegger nye tomter for nærings- og forretningsbebyggelse i Verdal industripark. Planarbeidet hadde liten fremdrift i vår, bl.a. grunnet bytte av personell på plan hos

utførende konsulent, men opprinnelig tidsplan med vedtatt reguleringsplan tidlig i 2022 ligger fast.

Kommunestyret vedtok i fjor høst at kommunen skal fortsette samarbeidet med Trondheim havn for den videre utvikling av Ørin nord. En utvikling av hele Ørin nord vil med dagens reguleringsplan gi ca. 250 daa areal til industriformål. Områdets beliggenhet opp mot et vernet våtmarksområde stiller ekstra store krav til kunnskapsgrunnlag og dokumentasjon, og ikke minst gode involveringsprosesser, derfor tar det tid å realisere prosjektet. Kostnadene er også høye. De økonomiske realiteter tilsier at kommunen ikke har finansiell styrke til å løfte hele Ørin nord på egen hånd. Til tross for fortsatt lavt rentenivå (men økende), vil Verdal kommune de neste årene oppleve å ha begrenset rom til nye, større investeringer ut over det som er angitt i økonomiplanen 2021-24, derfor vil en videreutvikling av samarbeidet med Trondheim havn intensiveres.

Kommunen støtter en rekke næringsutviklingstiltak og tiltak av samfunnsmessig betydning. Fylkeskommunen har avsluttet finansiering av det regionale næringsfondet. Skal kommunen fortsatt ha et fond for de minste bedriftene og nyetablerere, krever dette nå egenfinansiering. Det er ønskelig at kommunen fortsatt har et slikt fond slik at tilbudet videreføres. Ambisjonen er å ligge på et årlig påfyll på rundt 500.000 som gjøres søkbar etter angitte kriterier. Det er i første omgang satt av 450.000 kroner til formålet, i tillegg til en administrativ næringspott på kr. 236.000, jfr. PS 124/21.

Integrering og mangfold

Tjenester som gjelder integrering og bosetting av flyktninger er i bevilgningsskjemaet splittet mellom skole (voksenopplæring) og sosiale tjenester (resten av området). Bosettingen har de siste årene blitt sterkt redusert, et resultat av ønsket statlig politikk. Det har betydd at det ikke har vært mulig å drive tjenesten innenfor de tilskuddsrammer tjenesten opprinnelig var dimensjonert for, og det er gjort stadige nedskaleringer for å nå ned til et nivå som kommunen har mulighet til å finansiere. For 2021-budsjettet var det følgelig lagt opp til en drift med en kuttbane på 4% fram til 1. august, etter det en kuttbane på 20%.

Utover høsten 2021 har imidlertid realitetene i dette budsjettpremisset blitt endret, da antall bosettinger har tatt seg vesentlig opp. Verdal kommune har sagt ja til alle fordelinger jf. anmodning fra IMDi på 21 personer. I tillegg er det bosatt seks familiegjenforente. Fra en opprinnelig inntektsprognose for 2021 på nesten 16,8 millioner kroner, har prognosen steget til vel 19,4 millioner kroner. I tillegg er det mottatt et ekstra tilskudd fra IMDi forlengelse av programtid og mer norsk.

Det ligger altså an til at det blir bosatt flere enn budsjettet i 2021. Det vurderes som sannsynlig at det bosettes flere enn 18 personer i 2022, og virksomheten har planlagt for 25 bosettinger neste og kommende år.

Integreringstilskuddet for 2022 er forventet å bli på MNOK 20. Dette er en økning fra opprinnelig økonomiplan, som var på MNOK 14,5. Dette skaper et nytt rom som må

utredes nærmere hva vil bety for strukturering av tjenesten fremover, eksempelvis utvidet interkommunalt samarbeid. Dette arbeidet er igangsatt.

Kulturtjenesten

Inn under tjenesteområdet ligger barne- og ungdomsarbeid, bibliotektjenesten, kulturskolen, idrettsanlegg og kommunale idrettsbygg og kulturbygg. Kunst og kulturformidling og museum er og i samme tjenesteområde. Utgiftene i kulturtjenesten preges av en stor andel tilskudd til andre aktører, slik som Stiklestad Nasjonale Kultursenter (SNK). Tilskuddet til SNK følger kulturdepartementets tildeling og gir ikke handlingsrom for nedjustering. Hele ¼ av kulturtjenestens budsjett er bundet opp i dette tilskuddet.

Befolkningsutviklingen i kommunen viser at det blir stadig færre barn og flere eldre. Denne endringen skulle en tro også burde gi rom for å se på omfanget av kommunens kulturskolesatsing. Ifølge Kostra er det imidlertid en underdekning på kulturskolen i Verdal, det vil si at det er mange unger som ønsker et tilbud men som ikke får det. En reduksjon på ett årsverk ville betydd en reduksjon av dagens musikktilbud på 20%, eller sagt på annen måte: 69 av dagens 310 elevplasser ville forsvunnet, med den konsekvens at en måtte si opp elever som ikke selv ønsker å slutte.

Kulturskolen gir mestringsmulighet for mange barn og unge. Ikke minst er det en alternativ mestringsarena for de som i liten grad opplever mestring i skolehverdagen. Kommunedirektøren mener derfor at kjernevirksomheten på Kultur bør skjermes, da vurderingen er at tjenestens grunnpreg vil bli sterkt utfordret om opprinnelig kuttbane skulle bli fulgt.

Kulturtjenestens hovedprioriteringer i kommende økonomiplanperiode ligger fast:

Biblioteket skal videreutvikles som lavterskel møteplass og satsing på biblioteket vurderes som et svært viktig kommunalt bidrag i sentrumsutviklingen. Det er store muligheter til å nå ut til flere nye brukere, dersom tilgjengelighet og synlighet forbedres. Utredningsarbeidet knyttet til arealbruk og mulighetene for å ta i bruk andre arealer i kinogården til bibliotekformål fortsetter i 2022. For å ivareta nye lovpålagte oppgaver og holde tritt med nasjonale føringer for utvikling i biblioteksektoren, og med et begrenset økonomisk handlingsrom, må det prioriteres å bruke mindre på bøker og andre medier for å bruke mer på personalressurser og aktiviteter

Fokus på å videreføre og videreutvikle rollen som tilrettelegger, støttefunksjon og samskaper med frivillige lag og organisasjoner. Dvs bygge opp under pkt 2.6 i kommuneplanens samfunnsdel.

Tilrettelegge for egenorganisert fysisk aktivitet, spesielt tettstedsnært. Det er nedgang i antall som deltar i organisert aktivitet i idrettslagene, spesielt stort frafall blant ungdom. Prioritere dreining av ressurser fra ordinære idrettsanlegg til anlegg med muligheter for egenorganisert aktivitet, f.eks tettstedsnære turveger/-stier.

Nasjonaljubileet 2030 vil være mer enn en kultursatsing. Det har potensial til å være et utviklingsprosjekt for hele verdalssamfunnet i et tiårsperspektiv, men det vil forutsette at

det prioriteres midler til dette i årene framover. Kommunedirektøren foreslår derfor å øremerke egne midler i budsjett og økonomiplan for dette.

Kultur tjenesten har god kompetanse på og erfaring med samskaping med frivillig kulturliv. Dette er en arbeidsmåte som er viktig å videreutvikle, ikke minst i andre deler av kommunens organisasjon. Samhandling og samskaping med frivilligheten er ikke minst viktig i et folkehelseperspektiv, det bidrar til mange sosiale arenaer og gjennom det at mange får opplevelse av tilhørighet og det å bli sett. I den store sammenhengen er det også snakk om betydelige økonomiske gevinster for samfunnet. En prioritert oppgave i 2022 blir å utrede hvordan kultur tjenestens erfaring og kompetanse med samskaping med frivilligheten kan utnyttes og videreutvikles i andre deler av kommunens organisasjon.

Budsjettpremisser for oppvekst:

Budsjettpremisser overordnet

Verdal kommune må fortsette med å ha fokus på «Bedre tverrfaglig samarbeid (BTS)». Dette er hovedfokuset for å kunne gi barn, unge og deres foreldre et best mulig tilbud innenfor de økonomiske rammene vi har til rådighet.

I økonomiplanperioden må samhandlingen mellom tjenesten rettet mot barn og unge og voksentjenesten (NAV, Rus og Psykiatri og Kultur) styrkes. BTS er en viktig premiss for å følge opp målene i kommuneplanens samfunnsdel.

Barnevernreformen/oppvekstreformen forutsetter en økt satsning på forebyggende arbeid, på forebyggende barnevern og oppfølging av den nye statlige fosterhjemstrategien. Økte kostnader til fosterhjem og institusjonsplasser medfører behov for et forsterket fokus på forebygging, familieveiledning og oppfølging av fosterhjem - på alle nivå i kommunen. Familieråd er et tiltak som vil bli prioritert for å forebygge fosterhjems- og institusjons plasseringer. Barnevernreformen finansieres av økte statlige overføringer til reformen.

Satsningen på det forebyggende ungdomsarbeidet i kommunen videreføres.

Oppvekstsektorens utfordring er delvis knyttet til nedgangen i barnetallet. Over tid har antall barn og unge i kommunen gått dramatisk ned, mens antall eldre vokser. Pt. er fødselstallene i kommunen på mellom 140 og 150 pr år. Oppvekstsektorens utfordring er å tilpasse seg og strukturen til de nye rammevilkårene som demografiendringene medfører.

Følgende tiltak foreslås for å få et budsjett innenfor den tildelte ramma.	
Reduksjon i antall ansatte i oppvekstsektoren	11 millioner
Reduksjon i barnehagebudsjettet	1,1 millioner
Flytting av elever fra Leksdal til Stiklestad skole gjennomføres høst 2022 og reduksjon i kostnader til drift av bygg	1 millioner (2,5 millioner i 2023)
Svømmetilbudet reduseres og dimensjoneres i henhold til opplæringslov og fagplaner.	350 000,- (700 000,- i 2023)
Helhetlig oppvekststruktur og endrede skolekretsgrenser, nedlegging av skoler – politisk sak til behandling i februar 2022.	En skole legges ned fra høsten 2022. 2 mill (5,5 i 2023) Redusert kostnader på drift av bygg. Ørmelen skoles framtid vurderes fra 2025/2026 En ungdomsskole vurderes fra 2028/2029 Gjennomgang av barnehagestrukturen. 1,4 millioner i 2022 (2,6 millioner i 2023)
Besparelse drift av bygg	0,8 millioner (1,5 i 2023)
Strukturendringer SF0 pga nedlegging skoler	0,25 i 2022 (0,5 i 2023)
Gjennomgang av administrasjonsressursene i oppvekst i 2022	Gevinst i 2023
Samle merkantile ressurser	Gevinst i 2023
Barnevernreformen/oppvekstreformen	Økte statlige bevilgninger 7,8 millioner til finansiering av økte kostnader til institusjoner, oppfølging av fosterhjem – fokus på forebygging, familieveiledning og familieråd
Reduksjoner som får helårsvirkning i 2023	
Drift av skole og barnehagebygg	1,5 millioner
Drift skoler	5,5 millioner
Redusert svømmetilbud	0,7 millioner
Totalt	7,7 millioner

Budsjettpremiser for sektoren.

Barn og unge skal ha tilbud om barnehageplasser, skole og Sfo. Opplæringen/tilbudet skal tilpasses den enkelte, og lovgivingen sette rammer for sektoren i form av blant annet krav til bygninger, uteområder, innholdet i det tilbudet som gis og det er lovfestet bemanning-, pedagog- og lærer norm. Nedgangen i barnetall, flyttemønstre i kommunen, manglende vedlikehold av barnehage og skolebygg medfører et behov for å gjennomføre struktur endringer for å kunne oppfylle innbyggernes forventninger til de tjenestene vi skal gi. De foreslåtte endringene frigjøre midler til å kunne opprettholde drift innenfor lover og forskrifter.

Barn, unge og foresatte skal ha et godt og tilpasset helsetilbud i form av bl.a. jordmødre, helsesykepleiere, fysioterapeuter, ergoterapeuter, psykolog og leger. Noen barn og unge har ulike utfordringer knyttet til opplæringssituasjonen. Disse barna/elevene har krav på å få en tilpasset opplæring og noen vil også ha et krav om å få spesialpedagogisk hjelp/opplæring. Noen barn, unge og familier trenger hjelp av barneverntjenesten i kommunen.

Verdal kommune sin oppgave er å gi gode og forsvarlige tjenester til alle barn og unge i kommunen innenfor de rammen vi har til rådighet. I 2022 vil vi ha fokus på å få på plass bedre samhandling mellom de ulike tjenestene som har barn og unge som hovedmålgrupper og med de tjenestene som gir tjenester til disse barna og ungdommenes foreldre dvs at vi må forsterke arbeidet med å ha et familieperspektiv – må å oppfylle mål fra kommuneplanens samfunnsdel.

Barnevernreformen/oppvekstreformen som gjennomføres fra 2022 finansieres med økte statlige overføringer av oppgaver og økonomi til kommunen. Reformen medfører et ytterligere fokus i barneverntjenesten og i oppvekstsektoren på oppfølging av fosterhjem, veiledning av familier og forebyggende arbeid på flere nivå. Ulike tiltak som foreldreveiledning/foreldrekurs styrkes og prioriteres. Nye tiltak og arbeidsmåter må implementeres i organisasjonen. Dette blir en viktig endring som vil kreve fokus fra hele organisasjonen. Disse endringene finansieres gjennom statlige overføringer for å finansiere reformen.

Kostnadsdriverne i oppvekst:

Verdal kommune har en oppvekststruktur som er kostbar. Det er flere årsaker til det, bla manglende vedlikehold av bygningene overtid, driftskostnadene pr bygg blir høyere enn nødvendig og kostnadene ved å rehabilitere byggene står ikke i forhold til det vi får igjen. Enheter med få barn/elever medfører høyere kostnader pr barn enn på større enheter bl.a fordi vi må ha flere ansatte pr barn/elev for å gi et likeverdig tilbud, det koster mer å holde åpent like lenge på mindre enheter som på større enheter. Dette gjelder skoler, barnehager og sfo – må vi gjennomføre strukturelle grep for å kunne optimalisere drifta.

Verdal kommune må klare å gi et tilbud til barn og unge som inkluderer dem i læringsfellesskapet med de andre barna/elevne. Læring av viktige sosiale- og faglige ferdigheter skjer i samspillet med andre barn og elever – som deltagere i det samme fellesskapet. Når vi ikke lykkes med dette må opplæringen skje utenfor fellesskapet og det er en «fallitterklæring» i forhold til målet om en inkluderende barnehage og skole. Når opplæring gjennomføres utenfor læringsfellesskapet er det også med på å generere økte personalkostnader.

Barnevernreformen/oppvekstreformen medfører økte kostnader til kjøp av institusjoner, fosterhjem og ulike tiltak. Vi må lykkes i arbeidet med bedre tverrfaglig samarbeid (BTS) i kommunen, med familieveiledning, styrke fokuset på forebygging, oppfølgingen av den statlige fosterhjems strategien og prioriteringen av familieråd som tiltak. Dersom vi ikke lykkes med å redusere antall barn og unge i fosterhjem og institusjoner vil det medføre nye store nye kostnader for Verdal kommune. For å lykkes med dette er det viktig at det forebyggende ungdomsarbeidet i kommunen videreføres.

Utdyping av budsjettpremissene.

De største reduksjonene i budsjettet er knyttet til kostnader til årsverk.

Årsverk er knyttet til flere ulike faktorer i oppvekst. En av dem er antall barn/elever. Med den nedgangen i barne-/elevtall som vi har hatt de siste årene og befolkningsframskrivingene viser at dette vil fortsette i årene som kommer. Det sammen med vedtatt endringer i struktur medfører at behovet for antall ansatte vil gå ned i årene som kommer.

Vi må også snu på arbeidsmåtene våre og ha fokus på hva vi kan gjøre for å inkludere flest mulig barn og unge i læringsfellesskapet – dersom vi klarer å snu praksis vil det også medføre et redusert behov for ansatte.

Utgiftene til barnehagedrift reduseres pga av mindre overføringer til de private barnehagene pga endrede kostnadsnøkler fra staten (mindre til kapitaltilskudd og til pensjon), nedlegging av to barnehager fra høsten 2022, færre barn, redusert midler til styrkingstiltak i barnehagene og et generelt nedtrekk for alle.

Nedgangen i barnetall/elevtall medfører at det er behov for en gjennomgang av strukturen i oppvekst. Jfr. budsjettvedtaket fra 2019. Vedtaket om bygging av Stiklestad skole og den nye Vinne skole medfører at det blir nødvendig å se på skolekretsgrensene for å få til en optimal utnyttelse av arealet. Det medfører at det i den politiske saken som blir fremlagt i februar vil være nødvendig å si noe om den framtidige skolestrukturen – disse endringene vil også få konsekvenser for SFO`ene i kommunen. Barnehagene i kommunen er gamle og de er i bygg som ikke er tidsmessige og det er et stort vedlikeholdsetterlemp. I den politiske saken som kommer i februar vil vi også si noe om den framtidige barnehagestrukturen i kommunen i lys av nedgangen i barnetall og behovet for å oppgradere bygningsmassen.

For å klare å redusere budsjettet til det nivået som ligger i økonomiplanen har vi også vært nødt til å se på områder der vi gir et tilbud utover det som vi er pålagt i barnehagelov, opplæringslov og fagplaner. Dette gjelder bl.a svømmetilbudet.

Risiko og suksessfaktorer:

Strukturendringer må vedtas og gjennomføres – slik at vi får en tidsriktig oppvekststruktur.

Barnevern/oppvekstreformen må gjennomføres og vi må lykkes med å redusere antall institusjons plasseringer, antall brudd i fosterhjem og vi må hjelpe foreldre til å lykkes med foreldreoppdraget.

Bemanningsreduksjonene må gjennomføres uten at vi tar i bruk oppsigelser.

Mestringsperspektivet må ligge til grunn og vi må avklare forventningene våre til de foresatte.

Fokus på å inkludere flest mulig barn og unge i et inkluderende læringsfellesskap i skole og barnehager.

Budsjettpremisser for helse

Sentrale budsjettpremiss for helse og velferd

<u>Følgende tiltak foreslås for å realisere tildelt ramme</u>	
Innfasing av 11 nye institusjonsplasser krever økning i 7 nye årsverk, delvis dekt av økt ramme som følge av demografiendringene.	Totalkostnad på 9.3 mill. Dette kompenseres med 6.5 mill. som følge av endringer i demografi. Institusjonstjenesten omstiller for 2,8 mill.
Kjøp av tjenester fra private aktører opphører, og fases inn i kommunalt bo- og tjenestetilbud.	Estimert kostnadsreduksjon på ca 5 mill.
Avvikling av Frisklivssentralen.	Estimert kostnadsreduksjon på ca 2 mill.
Samarbeid med Helse Nord-Trøndelag (HNT) om etterbehandlingsplasser for utskrivningsklare somatiske pasienter. Målet er å sikre innbyggerne likeverdige tjenestetilbud som pasienter i andre kommuner har i Distriktsmedisinsk senter (DMS), hvor kompetanse og kostnadene fordeles mellom kommunen og HNT.	Estimert kostnadsreduksjon på ca. 1 mill.
Samlokalisering av tjenestetilbud, gir bedre tjenestekvalitet og bedre ressursutnyttelse, samtidig som kommunal boligmasse reduseres. Gjelder tjenester i BODA, Hjemmetjenesten, Institusjonstjenesten og NAV.	Estimert kostnadsreduksjon ca. 4,2 mill.
Realisering av merverdiene korttidsplassene i Verdal bo- og behandlingssenter gir for hjemmetjenestene til hjemmeboende.	Estimert kostnadsreduksjon på ca. 1 mill.

Forøvrig vil det være viktige premisser at;

- Realisering av merverdiene Verdal bo- og behandlingssenter gir.
- Effekten av nytt bygg reduserer behovet for betaling for utskrivningsklare pasienter.
- Det kommer en sak høsten 2022 om hva byggetrinn 2 i helse og velferd skal inneholde.

Rammene for tjenesteleveransene i Helse og velferd

Myndighetskravene for sektoren er regulert i Helse- og omsorgstjenesteloven, Pasient- og brukerrettighetsloven og Lov om sosiale tjenester, og kommunen er forpliktet til å levere tjenester innenfor rammene av loven. Sektoren følger nasjonale føringer: St.Meld,26 (2014 og 2015) «Fremtidens primærhelsetjeneste – nærhet og helhet», Omsorgsplan 2020, Handlingsplan for allmennlegetjenesten 2020-2024 og reformen «Leve hele livet».

Helse og velferd bruker ca 28% av kommunens økonomiske rammer (ca 280 mill i 2022), og hjemme- og institusjonstjenester har det største volumet i sektoren.

Veksten i tjenestebehov øker i økonomiplanperioden tilsvarende ca 43 mill. Behovet for å dimensjonere og tilpasse tjenestene i alle sektorer framover, vil være avgjørende for at kommunen skal ha ei bærekraftig drift innen helse og velferd.

Handlingsrommet helse og velferd har i 2022 må ses i sammenheng med det som er iverksatt av tiltak for å sikre en likeverdig tjenestetildeling, digitalisering og bruk av velferdsteknologi, økning i nye kort- og langtids institusjonsplasser og samordning og endring av tjenestetilbudet i rus og psykisk helse. Slike endringer går over flere kalenderår, og gevinster høstes i løpet av økonomiplanperioden. Oppsummert er det slik at økonomien i helse og velferd er avhengig av at det gis både «gass og brems» slik at sektoren innenfor kommunens overordnede budsjettpremiss.

Realiseringen av Verdal bo- og behandlingssenter (VBB) er et stort løft for befolkningen i Verdal. VBB skal gi en merverdi for kommunens samfunnsutvikling hvor aktivitetstilbud for hjemmeboende, som kulturarena for hele befolkningen og sikre matproduksjon for hjemmeboende for de som ønsker det. Utformingen av bygget understøtter driftseffektive løsninger, og merverdien dette skaper skal realiseres i økonomiplanperioden. Fotavtrykket VBB setter har miljøtiltak som gjør at bygget har passivhusstandard og nærnullegenergibygg. Solceller på taket produserer 114.000kw, og når bygget kobles til Verdal videregående skole sitt fjernvarmeanlegg, er energiforbruket svært lavt.

Kostnadsdrivere i helse og velferd

Sektoren påvirkes av en rekke forhold knyttet til:

Det blir 221 flere innbyggere 80+ i perioden, og den største økningen fra 2024 til 2025. Denne endringen gir et utgiftsbehov planperioden på 43.388 mill. Denne økningen skal dekke innfasingen av 43 nye institusjonsplasser som krever en økning på 35,2 årsverk.

Det er økte behov for lovpålagte dag/aktivitetstilbud og avlastningstilbud for hjemmeboende eldre.

Kommunestyrets vedtak om utredning av byggetrinn 2 iverksettes i 2022. Dette krever ressurser på tvers av sektorene, og bistand eksternt i deler av utredningsarbeidet.

Fastlegeordningen har behov for 3 nye fastlegehjemler i planperioden. Dette ses i sammenheng med evaluering av legeplanen. Tilleggstilskuddet til fastleger jf kommunestyrets vedtak på 3,1 mill skal fases inn i 2022-budsjettet. Utredning av byggetrinn 2 omfatter også behovet for nytt legesenter.

Dagens journalsystem skal fases ut, og anskaffelse av nytt journalsystem skal skje i planperioden.

Det er behov for endring i tjenestetilbudet innen rus- og psykisk helse, blant annet som følge av endret befolknings sammensetning og kommunens terminering av kjøp av tjenester til målgruppen.

Håndtering av konsekvensene reduksjon i tilskudd for ressurskrevende tjenester krever tiltak i mange deler av tjenesten.

Ca 70% av innbyggere 80+ bor i en radius på 3 km fra Øra sentrum. Dette gir gevinster i form av større grad av likeverdighet i kommunens tjenesteleveranser, og bedre bruk av ansattes kompetanse og bruk av tid.

Helse og velferd skal skape pasientens helsetjeneste

Samhandling om verdiskapingsprosessene hvor målet er å skape «Pasientens helsetjeneste» er avgjørende for å gi et tjenestetilbud som er bærekraftig i et generasjonsperspektiv. Det handler om sektor- og nivåovergripende samhandlingsprosesser slik at tjenestene utvikles i samsvar med samfunnsoppdraget. Det er fire prioriterte målgrupper som omfattes av denne utviklingen:

- Barn og unge
- Kronisk syke
- Mennesker med rus og psykiske helseutfordringer
- Skrøpelige eldre

I neste års budsjett legges det opp til å fullføre allerede iverksatte utredninger og planlegge for nye utredninger slik at sektoren har et kunnskapsgrunnlag som sikrer framtidig drift og utvikling av kjerneoppgavene i helse og omsorg med den økningen i behov demografien setter.

Innflytting i Verdal bo- og behandlingssenter vil gi en rekke gevinster, først og fremst for beboere og pårørende. Ansatte og ledere vil få en ny arbeidshverdag i tilpassede lokaler. Omsorgsfilosofien personsentrert omsorg er forankret og implementert i alle avdelinger, og skal fylle huset med et kvalitativt godt innhold for beboere og pårørende. Organisasjonskulturen skal gjenspeile dette for alle som er en del av huset. Byggets utforming og bruk av velferdsteknologi gir gevinster i bedre utnyttelse av ressursene. Eksempler på dette er at det er behov for samme antall nattvakter på 132 institusjonsplasser som vi har for dagens 89 plasser. Rengjøring er et annet eksempel hvor bygget krever færre årsverk enn det institusjonstjenesten bruker i dag. Det pågår et omfattende arbeid hvor gevinstene skal tydeliggjøres.

Mennesker med rus og psykiske helseutfordringer er den mest sårbare gruppen i samfunnet, og behovene de har for bistand krever en endring i tilnærming enn det kommunen leverer i dag. Kjøp av tjenester til de mest sårbare, skal i løpet av økonomiplanperioden løses i egen regi. Interkommunalt samarbeid om døgntjenester utredes, hvor utvikling av bo- og tjenestetilbud er en del av arbeidet. Samarbeid med Helse Nord-Trøndelag (HNT) i etableringen av akutt plasser og ambulant team, er en viktig del av dette.

Tjenestetilbudet til skrøpelige eldre og kronisk syke videreutvikles i samarbeid mellom Hjemmetjenesten og Institusjonstjenesten, hvor mestringsperspektivet ligger til grunn slik at folk kan bo lengst mulig hjemme.

Samarbeid med HNT om somatiske etterbehandlingsplasser i Verdal bo- og behandlingssenter for utskrivningsklare pasienter, er en framtidsrettet strategi Verdal kommune vil ta initiativ til.

Dagens tjenestetilbud til mennesker med nedsatt funksjonsevne skal utredes i 2022, hvor målet er ha et kunnskapsgrunnlag for videre utvikling av tjenestene. Målgruppen barn og unge som har avlastningstjenester er en del av dette arbeidet.

Det skal innarbeides digital hjemmeoppfølging av målgruppen skrøpelige eldre og kronisk syke hvor målet er økt trygghet for hjemmeboende. Strategisk plan for digitalisering og velferdsteknologi revideres inneværende år.

Demente hjemmeboende vil øke i antall framover. Dagens dag/aktivitetstilbud er lovpålagt, og vil i årene framover ikke dekke behovet med dagens kapasitet. Dette må forberedes slik at kommunen har riktig dimensjonering av tilbudet til enhver tid. Utredning av dette er iverksatt i samarbeid med Veksttorget AS.

Lavterskel dag/aktivitetstilbud er ikke lovpålagt, men er en viktig del av eldrereformen «Leve hele livet». Helse og velferd samarbeider med Eldrerådet, Samfunnsplanleggere og Kulturenheten i å finne løsninger som ivaretar eldre sitt behov for sosiale møteplasser.

Fastlegetjenesten har kapasitetsutfordringer, og tre nye driftshjemler skal opprettes i planperioden. Plan for legetjenesten revideres i løpet av 2022, slik at kommunen har en forutsigbarhet i hvordan utvikling, rekruttering og stabilisering av tjenesten skal bidra til å sikre «Pasientens helsetjeneste».

Frisklivssentralen er ingen lovpålagt oppgave, og foreslås avvirket i løpet av andre halvår 2022. Forpliktelsene Verdal kommune har i EU-prosjektet som driftes av ansatte i Frisklivssentralen, skal fullføres som planlagt.

Samlokalisering av tjenester for å sikre større stabilitet i tjenestetilbudene

Verdal bo- og behandlingssenter er første av i alt tre byggetrinn. Kommunestyret har vedtatt utredning av byggetrinn 2. Utredning vil omfatte ulike tjenester og ulike løsningsalternativer. Prinsippet om samlokalisering av helse og omsorgstjenestene står fast.

NAV flytter inn i Vektergata våren 2022. Det gir bedre arbeidsforhold og større sikkerhet for brukere og ansatte. Boligsosialt team lokaliseres i Vektergata sammen med NAV for å sikre videreutvikling av samarbeidet som gir brukerne bedre sammenheng

Tjenestetilbudene kommunen har i Prost Brandts veg og Lysgård foreslås samlokalisert i G/H-bygget. Dette vil gi bedre stabilitet i tilgangen på kompetanse og kvalitet på tjenesten, samtidig som antallet lokasjoner reduseres. Lokalene i Prost Brandts veg og på Lysgård kan saneres når dette er gjennomført.

Bofellesskapet i Vuku (består av 7 boenheter) omdannes til avlastningsplasser. Effekten er større grad av fleksibilitet i avlastningstilbudet for hjemmeboende, samtidig som det gir bedre ressursutnyttelse av plassene i VBB. De øvrige 11 omsorgsboligene i Vuku er en del av utredningsprosessen i byggetrinn 2.

Hjemmetjenesten i Vuku samlokaliseres med hjemmetjenesten i sentrum fra 2022.

Suksessfaktorer

- Å nå målene i realiseringen av Pasientens helsetjeneste.
- Å ta ut effektene/gevinstene i Verdal bo- og behandlingssenter for å sikre drift.
- Å utvikle standarder for tjenestetilbudet i hjemmetjenesten.
- Å samarbeide med Helse Nord-Trøndelag om etterbehandling av utskrivningsklare pasienter.
- Å videreutvikle bruken av velferdsteknologi som tjenestetilbud.
- Automatisere, digitalisere, bruk av kunstig intelligens i å forbedre og effektivisere arbeidsprosesser.
- Iverksette strategiene i «Leve hele livet» i samarbeid med Eldrerådet og Kultur.
- Omdanne tjenestetilbudet til mennesker med rus og psykiske helseutfordringer.
- Implementere nytt journalsystem før 2025.
- Utrede byggetrinn 2.
- Samlokalisere tjenester som sikrer god stabilitet i tjenestetilbudet.

Risikofaktorer

- Manglende uttak av gevinstene med nytt bygg, vil redusere grunnlaget for sektorens tjenestetilbud.
 - Standardisering av tjenestene i hjemmetjenesten kan utfordre innbyggernes omstillingsevne.
 - Manglende rekruttering av kompetente medarbeidere.
 - Reduksjon i økonomiske rammer i planperioden på grunn av manglende omstilling i hele organisasjonen, kan bidra til at tjenestebehovet og kapasitetsutfordringene i helse og velferd blir rammet.
 - Manglende frigjøring av gamle bygg kan hindre nødvendige investeringer for å møte framtidens behov
-

Budsjettpremisser for stab og støtte, rådmann mv

Både arkiv og service, økonomi og personal/ HMS- avdelingen har krav om å levere et enda bedre produkt til den øvrige organisasjonen, og med mindre ressursbruk. Dette vil blant annet handle om å bygge kompetanse og bidra i oppbyggingen av gode

internkontrollrutiner i tjenestene, gjennom å ha mer utadrettet virksomhet. Videre er ambisjonen å gjøre flere oppgaver med egne ressurser fremfor å kjøpe, og herunder vil det blant annet bli en naturlig prioritering av hvilke tjenester vi skal kjøpe fra bedriftshelsetjenesten.

Tjenester innenfor stab og støtte arbeider aktivt med digitalisering, og når nye digitale løsninger blir innført vil en også søke å trappe ned bruken av årsverk i stab- og støttefunksjoner.

De samlede stab- og støttetjenestene skal videreutvikle og bidra med mer kompetanse i det viktige analysearbeidet som kjernevirksomheten er avhengig av for å drive godt plan- og strategiarbeid.

Det forutsettes økt satsning innenfor digitaliseringsarbeid, både for å kunne effektivisere eksisterende drift og oppgradere eksisterende løsninger. Dette må gjøres både lokalt og i samarbeid med Levanger kommune. Det er lagt inn forutsetning om felles digitaliseringsmidler i IKT-samarbeidet med 2,15 mill. kr.

Budsjettpremiss for utgifter til korona 2022

Det er ikke avsatt midler til korona eller vaksinerings. Det kan komme bevilgning i forbindelse med kommuneproposisjonen i mai 2022. Det er også mulig at kommunen mottar skjønnsmidler fra Statsforvalteren før utgangen av 2021. Dette er noe kommunedirektøren kan komme tilbake til når det er mer kjent hva som evt kan komme av tilleggsbevilgninger.

Standardkapitler i vurdering:

Miljø:

Mål for miljø er beskrevet i samfunnsplan og i økonomiplanen på de steder det er aktuelt. Dette gjelder eksempelvis bygginvesteringer og bilpark.

Tiltak for bedring av driftsøkonomi vil nesten alltid også være riktige i et miljøperspektiv. Eksempler på dette er tiltak for å fortette strukturer og arealer, redusere energikostnader.

Handlingsrom:

Handlingsrommet ligger i å erstatte strukturelle grep med økt nedbemanning eller redusert økonomisk bærekraft. Reduksjon i avsetning til disposisjonsfond eller bruk av disposisjonsfond er eksempler på tiltak som reduserer økonomisk bærekraft.

I praksis vil det være begrenset hvor raskt en nedbemanning kan gjennomføres fordi det er nødvendig å sikre at kommunen oppfyller alle formelle bestemmelser i lov- og avtaleverk. Det ligger også praktiske begrensninger innenfor rammene av hva som arbeidstakere kan forvente kommunen som arbeidsgiver som holder seg innenfor rammene av en god arbeidsgiverpolitikk. En rask nedbemanning vil også klart øke sannsynligheten for at kommunen ikke klarer å levere tjenester innenfor gitte lovkrav og normer.

Alternativet med å redusere økonomisk bærekraft vil bety at kommunen møter den tilnærmet eksplosive utviklingen i antall eldre fra 2025 med uten «verktøykasse». Dette vil også innebære risiko i form av mulighet for mange avvik og lovbrudd. Det er også vanskelig å drive omstilling dersom det mangler penger til å sette inn tiltak. Kommunen har derfor mye å hente på å ha et finansielt grunnlag til å møte varslede utfordringer.



Orientering - Detaljregulering for gang- og sykkelveg Fv. 72 Valstad - Lysthaugen

Saksbehandler: Kirstine Karlsaune E-post: kirstine.karlsaune@verdal.kommune.no Tlf.: 47471350	Arkivref: 2021/2425 - /
--	-----------------------------------

Saksordfører: (Ingen)

Utvalg	Møtedato	Saksnr.
Utvalg for plan og samfunn	23.11.2021	93/21
Formannskap	25.11.2021	171/21

Settekommunedirektørens innstilling:

Saken tas til orientering.

Vedlegg:

- 1 Innspill - Detaljregulering Ny gang- og sykkelveg - Fv. 72 - Valstad - Lysthaugen

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Ingen

Saksopplysninger:

Behovet for sammenhengende gang- og sykkelveg langs Fv. 72 har vært på dagsorden i mange år. En økende andel tungtrafikk mellom kalkbruddet i Tromsdalen og Verdal havn gir stadig dårligere trafiksikkerhet for myke trafikanter der disse må ferdes etter vegbanen. Verdalskalk AS er nylig gitt dispensasjon for kjøring med større totalvekt enn 50 tonn på aktuell strekning i 7 år til.

Fylkeskommunen og Verdalskalk inngikk i 2018 en avtale om bygging av gang- og sykkelveg langs Fv. 72 på strekningen mellom Valstad og Sundbyvegen (3,4 km). Fylkeskommunen har ansvaret for utbygging. Tiltaket er etter avtalen forutsatt realisert innen 2023.

[Avtale om gang- og sykkelveg langs Fv. 72](#)

- [Vedtak i Fylkestingssak 64/18 - Avtale med Verdalskalk AS om bygging av ny gang- og sykkelveg langs fv. 72](#)

- [Forslag til avtale mellom Verdalskalk AS og Trøndelag fylkeskommune, godkjent av styret i Verdalskalk 20. mars 2018](#)

I detaljreguleringsplan for Tromsdalen kalkbrudd + deponiområde, vedtatt i 2020 ble det tatt inn følgende rekkefølgekrav (femte avsnitt i punkt 3.1.1)

«Før uttaksvolum overstiger 2,5 millioner tonn kalkstein per år skal det opparbeides/ferdigstilles gang- og sykkelveg langs fv. 72 på strekningen fra Valstad til kryss med Sundbyvegen/ Skjørdalsskardet.»

Fylkeskommunens Hovedutvalg for veg har i sak 77/20 bedt fylkesrådmannen gå i forhandlinger med Verdal kommune om planlegging og medfinansiering av gang- og sykkelvegen i 2021. Fylkeskommunen har hatt dialog med kommunen angående reguleringsplanlegging av gang- og sykkelvegen. En prosess om eventuell medfinansiering fra Verdal kommune er så langt ikke landet. I fylkeskommunen har seksjon for vegfag ansvaret for reguleringsplanen. De har dialog med Verdal kommune som planmyndighet. Forhandlinger knyttet til eventuelt økonomisk bidrag fra kommunen skjer mellom andre parter i fylkeskommunen og kommunen.

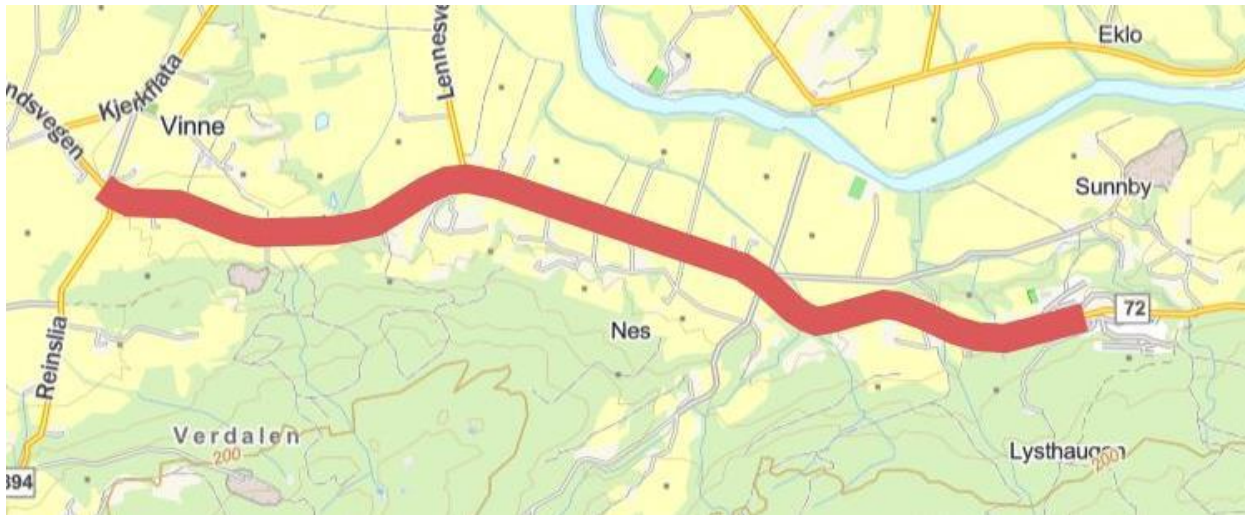
Fylkeskommunen ved seksjon veg tok kontakt med Verdal kommune i juni for å sette i gang arbeidet med reguleringsplan. Det ble gjennomført et oppstartsmøte etter plan- og bygningslovens § 12-8 mellom Trøndelag fylkeskommune (som tiltakshaver) og Verdal kommune (som planmyndighet) 8. juli 2021. Trøndelag fylkeskommune har i brev datert 12.07.2021 varslet planoppstart, og gitt frist for innspill 11.09.2021. Planområdet tar med strekningen helt opp til Lysthaugen.

Innhold i varsel om planoppstart

«Beskrivelse av prosjektet

Som et trafikkikkerhetstiltak vil Trøndelag fylkeskommune iverksette planarbeid for å få etablert ny gang- og sykkelveg fra Valstad til Lysthaugen. I forbindelse med reguleringsplanarbeidet vil det bli vurdert hvilken side av fv.72 gang- og sykkelvegen skal gå, samt hvorvidt eksisterende gang- og sykkeløsning via Sundbyvegen skal inngå som en del av løsningen. Det vil i forbindelse med planarbeidet bli gjort en enkel konsekvensutredning, og denne vil komme frem som en del av planbeskrivelsen.»

Strekningen det varsles planoppstart på er ca. 5 km. Dvs. fra kryss med Fv. 6894 Reinslia og til eksisterende undergang i boligfeltet Lysthaugen.



Kart fra varsel om planoppstart.



Foreløpig plangrense i øst (rødt omriss) omfatter et noe bredere areal.

Administrasjonens uttalelse til oppstarten av planarbeidet

I uttalelsen viser kommunen til nylig innsendte innspill til fylkeskommunen (KOM-sak 89/21) der «GS Valstad – Lysthaugen» er gitt første prioritet av nye gang/sykkelvegprosjekt langs fylkesveger i Verdal kommune. Kommunen forutsetter at ny gang- og sykkelveg gis en utforming slik at den kan brukes av alle og er derfor positiv til at planområdet tar med hele strekningen til Lysthaugen. Dagens løsning for mange trafikanter mellom Sundbykrysset og boligfeltet er svært bratt og ikke universelt utformet. Kommunen har spilt inn ønske om å begrense behovet for omdisponering av dyrkajord. Uttalelsen er vedlagt.

Framdrift

Forslag til detaljregulering er planlagt oversendt til kommunen for behandling på nyåret 2022.

Vurdering:

Dette er et positivt trafikksikkerhetstiltak, som det vil bli mulig å ta stilling til når planforslag legges fram for behandling i kommunen i 2022. Endelig løsning vil sannsynligvis kunne vedtas i løpet av våren etter at planforslaget har vært på bred høring.

Fylkestingets vedtak i sak 64/18 om ferdigstilling av gang- og sykkelvegen innen 2023 kan nå synes noe urealistisk. Det vil trolig blir orientert om framdrift når plandokumenter foreligger på nyåret.

Økonomi

Kommunen er ikke kjent med hva som er planlagt framdrift for avklaringer knyttet til økonomi. Det foreligger en avtale om kostnadsdeling mellom fylkeskommunen og Verdalskalk for strekningen mellom Valstad og Sundbyvegen. Strekningen fylkeskommunen har varslet oppstart på nå er noe lengre. Det vil ikke foreligge et konkret kostnadsoverslag før endelig trasé for strekningen er regulert.

Konklusjon, miljø og handlingsrom

Det vil bli anledning til å vurdere detaljer når planforslag kommer til behandling. Settekommunedirektøren tilrår at saken tas til orientering.



Forskrift om opphevelse av forskrift om fritak fra smittekarantene for elever og studenter, Verdal kommune, Trøndelag

Saksbehandler: Line Therese Ertsås	Arkivref: 2021/1088 - /G03
E-post: line.ertsas@verdal.kommune.no	
Tlf.: 47692392	

Saksordfører: (Ingen)

Utvalg	Møtedato	Saksnr.
Formannskap	25.11.2021	172/21

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

FOR-2021-08-19-2548 oppheves straks.

Vedlegg:

- 1 Forskrift om fritak fra smittekarantene for elever og studenter

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Ingen

Saksopplysninger:

Verdal formannskap vedtok i møte 19. august 2021 lokal forskrift om fritak fra smittekarantene.

Denne forskriften ble vedtatt med hjemmel i § 4b i covid-19 forskriften, denne paragrafen er nå opphevet og det finnes derfor ingen hjemmel for den lokale forskriften. Den må derfor oppheves.



Behandling av hørings saker - oversikt pr 16.11.21

Saksbehandler: Line Therese Ertsås E-post: line.ertsas@verdal.kommune.no Tlf.: 47692392	Arkivref: 2018/4622 - /
--	-----------------------------------

Saksordfører: (Ingen)

Utvalg	Møtedato	Saksnr.
Formannskap	25.11.2021	173/21

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

Det avgis ikke høringsuttalelse til noen av de framlagte høringer.

Vedlegg:

Ingen

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Ingen

Saksopplysninger:

I henhold til delegeringsreglementet er det formannskapet som skal avgis høringsuttalelser på vegne av Verdal kommune.

Høringsuttalelser i saker av kommunal interesse legges fram for formannskapet første møte hver måned, og de tar stilling til om det skal avgis høringsuttalelse, og eventuelt hvem (formannskapet kan delegere til utvalgene eller rådmann).

Listen over høringer lagt ut av regjeringen gjennomgås av kommunalsjefer, kommunedirektør og rådmannskontoret i forkant av hver saksproduksjon til formannskapet. Dette er fast innarbeidet prosedyre.

Følgende høringer er utlagt på regjeringens totaloversikt (pr. 16.11.2021)

:

Høyring	Departement	Frist
Høring – innlemmelse i norsk rett av endringer i	Finansdepartementet	02.12.2021

<u>Høring</u>	<u>Departement</u>	<u>Frist</u>
<u>referanseverdiforordningen</u>		
<u>Høring - forslag til endringer i forskrift 8. desember 2016 nr. 1482 om spesialistutdanning og spesialistgodkjenning for leger og tannleger (spesialistforskriften)</u>	Helse- og omsorgsdepartementet	03.12.2021
<u>Høring Forskrift om behandling av personopplysninger i Lånekassen</u>	Kunnskapsdepartementet	05.12.2021
<u>Høring – forslag til endringer i utlendingsloven og utlendingsforskriften – permanent oppholdstillatelse (opplæring i norsk og samfunnskunnskap)</u>	Justis- og beredskapsdepartementet	10.12.2021
<u>Høring - forslag til gjennomføring av bestemmelser i direktiv 2009/138/EF (Solvens II) - lovvalg ved reorganisering og avvikling av forsikringsforetak</u>	Finansdepartementet	10.12.2021
<u>Høring av forslag til endringer i barnevernloven og i forskrift om politiattest i henhold til barnevernloven (politiattest for ansatte i Bufetat som er i kontakt med mindreårige mv.)</u>	Barne- og familiedepartementet	10.12.2021
<u>Høring – Forslag om endringer i forskrift om tilskudd til veterinærreiser</u>	Landbruks- og matdepartementet	13.12.2021
<u>Høring om endringer i arbeidsmiljøloven – Kollektiv søksmålsrett for fagforeninger om ulovlig innleie</u>	Arbeids- og sosialdepartementet	14.12.2021
<u>Høring forskrift om endring i forskrift om midlertidige regler for utdanningsstøtte som følge av utbruddet av covid-19</u>	Kunnskapsdepartementet	16.12.2021
<u>Høring Ny forskrift om tilskudd til nasjonale ressursmiljøer som arbeider med integrering eller antirasisme</u>	Kunnskapsdepartementet	21.12.2021
<u>Høring – Endringer i gjeldsordningsloven og livsoppholdsforskriften</u>	Barne- og familiedepartementet	10.01.2022
<u>Høring om endringer i sikkerhetsloven (eierskap mv.)</u>	Justis- og beredskapsdepartementet	10.01.2022
<u>Høring - Utredning om foretaksstraff og korrupsjon</u>	Justis- og beredskapsdepartementet	11.01.2022
<u>Høring - forslag om etablering av en ny ordning for tildeling av tillatelser til miljøteknologiformål</u>	Nærings- og fiskeridepartementet	14.01.2022
<u>Høring om endring i forskrift om utdanningsstøtte for studieåret 2022–2023</u>	Kunnskapsdepartementet	18.01.2022

Vurdering:

Den administrative vurderingen er at det ikke avgis høringsuttalelse til noen av de framlagte høringene.

Økonomi:

Å avgi høringsuttalelse vil bruke en del administrative utredningsressurser.

Miljø:

Ingen kommentar.

Handlingsrom:

Formannskapet myndighet til å vedta hva det skal høres på, at det ikke skal høres og hvem som kan avgi høringsuttalelse på vegne av formannskapet.



Victoria Verdal AS - søknad om skjenkebevilling

Saksbehandler: Line Therese Ertsås E-post: line.ertsas@verdal.kommune.no Tlf.: 47692392	Arkivref: 2021/3199 - /U63
--	--------------------------------------

Saksordfører: (Ingen)

Utvalg	Møtedato	Saksnr.
Formannskap	25.11.2021	174/21

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

1. Victoria Verdal AS, org.nr. 823 150 172, gis alminnelig bevilling for skjenking av alkoholholdig drikk i gruppe 1, 2 og 3 som omsøkt. Bevillingen gjelder også på avgrenset området utendørs. Bevillingen gis ut bevillingsperioden 30.06.2024.
2. Ranea Ahmea og Maria Siam godkjennes som henholdsvis bevillingens styrer og stedfortreder for styrer.
3. Skjenketider innvilges som omsøkt slik:
Alkoholholdig drikk gruppe 1 og 2: fra kl. 08.00 til kl. 02.00.
Alkoholholdig drikk gruppe 3: fra kl. 13.00 til kl. 01.00.

Vedlegg:

- 1 Søknad

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Ingen

Saksopplysninger:

Victoria Verdal AS, org. nr. 823 150 172, søker på fastsatt skjema om skjenkebevilling for alkoholholdig drikk i gruppe 1, 2 og 3 i restaurantens lokaler og på avgrenset område utendørs.

Det har til opplysning vært skjenkebevilling i lokalene tidligere også, men det er nye eiere og da kreves det i henhold til alkoholloven ny bevilling for skjenking av alkoholholdig drikk.

Søknaden er sendt Trøndelag politidistrikt og NAV Verdal til uttalelse.

Trøndelag politidistrikt har i brev datert 13. oktober 2021 ingen merknader til søknaden.

NAV Verdal har i brev datert 7. oktober 2021 ingen innvendinger mot at søknaden imøtekommes.

Kommunedirektøren vil ut ifra ovenstående tilrå at søknaden innvilges som omsøkt, med henholdsvis Ranea Ahmea og Maria Siam som bevillingens styrer og stedfortreder for styrer.

Vurdering:

Økonomi:

Bevillinger gitt i alkoholloven gis en inntekt til kommunen gjennom årlig bevillingsgebyr fastsatt på grunnlag av omsetning. Dette gebyrer skal dekke kommunens utgifter til bevillinger som for eksempel skjenkekontroll.

Miljø:

Ingen kommentar.

Handlingsrom:

Her kan søknader innvilges som omsøkt, delvis innvilges eller avslås. Blir søknaden delvis innvilget eller avslås, så må vedtaket begrunnes, jfr. forvaltningslovens § 24.

PS 175/21 Orientering